

INFRĂȚIREA ROMÂNEASCĂ

Organ al „Ligii Apărării Naționale Creștine“

Intrunirea Marelui Consiliu al L. A. N. C. din Iași

dela 15 August 1926

Comunicat

Marele Consiliu al L. A. N. C. întrunit astăzi Duminică 15 August 1926 la Iași sub președinția dlui Prof. A. C. Cuza, dezaprobă în unanimitate campania dusă împotriva Ligii, prin ziarul „Cuvântul“.

Marele Consiliu își exprimă de-săvârșita sa încredere în președintele Ligii, d. Prof. A. C. Cuza.

SS. General I. Tarnoschi, General-Doctor Macridescu, General G. Marcu, Dr. N. Paulescu, prof. universitar, I. Găvănescu, prof. universitar, deputat, dr. C. Șumuleanu, prof. universitar, deputat, dr. Valeriu Pop, avocat, deputat, I. Cătuneanu, prof. universitar, Iuniu Lecca, deputat, M. P. Florescu, deputat, Paul Iliescu, deputat, dr. Haralamb Vasiliu, deputat, G. Cărlan, deputat, G. D. Miulescu, avocat, Const. Calmuschi prof., Colonel I. Neculcea, M. Manea, Cristache Solomon, dr. V. Peteu, dr. A. Popescu Vaslui, Traian Mageru, Prof. Virgil Pau, Em. D. B. Vasiliu, dr. P. Fodor, Remus Iliescu, Ion Gheorgiu, avocat, Bălfi, dr. T. Cătălin, Victor Terno-veanu, Ing. Bejan, Dr. Titu Malaiu, prof. Gh. A. Cuza, Petre I. Jecu, G. N. Neșțian, Donca Manea, I. O. Iliescu, Costia Rovine, Const. Pițu, prof. ing. C. N. Ciime, Zaharie Voronca, G. G. Stroici, G. H. Surlașu, Col. Pătrășescu, Comandor Manolescu, Maior A. C. Cristopol, Al. Dobreanu, Virgil Petrescu, Gr. Berciu, Ignat Danielevici, Dr. Divdale, Ing. V. I. Georghiu, Ilie Gârneață, Mihai Bicleanu.

HOTĂRĂRI

Alegerile parțiale

L. A. N. C. va candida în alegerile parțiale de la 6 și 12 Septembrie 1926. Candidații Ligii sunt:

Pentru Cameră: La Bihor dr. P. Fodor, la Ialomița Em. D. B. Vasiliu.

Pentru Senat: la Ilfov Prof. dr. N. Paulescu, la Chișinău General I. Tarnovschi, la Tutova Col. I. Neculcea, la Buzău prof. Gh. Maxen, R.-Vâlcea (se va hotărî).

Chestiuni generale

L. A. N. C. și Biserica.

Văzând campania de presă deschisă în unele ziare, cu intenția de a prezenta Liga într'o lumină falsă și a mistifica programul clar al ei, față de biserică, Liga declară că singura normă de care înțelege să se conducă se află precizată în programul său la Cap. IX: „Despre problemele Bisericești“, al cărui rezumat este că Liga stă pe baza credinței Bisericilor naționale, de învățătura lor nu se atinge, și urmărește reprimarea tuturor sectelor contradictorii acestei învățături.

L. A. N. C. și Minoritățile etnice.

Acțiunea Ligii față de minoritățile este strict determinată de doctrina și de programul ei, și are la bază deosebirea dintre minoritățile creștine (art. 6) și minoritatea jidănească (art. 7).

Atitudinea L. A. N. C. față de minoritățile creștine se rezumă în următoarele: „In urma vitregiei trecutului minoritățile conlocuitoare au o superioritate economică față de noi, care e în disproporție supărătoare cu importanța lor numerică în aceasta țară. Din acest motiv și ca un act de dreptate pentru trecutul nostru sbuciumat se impune crearea unui just echilibru în baza principiului proporționalității“.

Liga pune în vedere minorităților creștine interesul ce-l au, înăluntru Statului românesc, de a nu se amesteca cu Jidanii.

L. A. N. C. și tinerimea

Fiind o mișcare națională determinată de necesitatea luptei de rase a Românilor contra Jidanilor, Liga, în principiu, nu admite lupta de

clasă între elementele aceleiași nați, și mai puțin încă lupta de vârste între tinerii și bătrânii aceleiași generații, luptă pe care o socotește absurdă.

O generație reprezintă toate elementele active, bătrâne și tinere ale unei epoci determinate. Deosebire poate dar să existe numai între generația nouă și generația veche, din punctul de vedere social și politic.

În înțelesul acesta, constituită pentru rezolvirea problemei jidănești datorită neprevăderii generației vechi, Liga reprezintă generația nouă, formată din toate elementele conștiente și active ale timpului ei.

În ce privește tinerimea, Liga lucrează mai ales în interesul tinerimei, căreia îi aparține viitorul, și deci ea se va folosi de toată truda acelor bătrâni, cari se jertfesc pentru restabilirea Românilor în drepturile lor de avere și de cultură prin eliminarea Jidanilor.

Tinerimea a fost primită cu toată dragostea în organizația Ligii, care se consideră ca o școală de patriotism, făcută să pregătească pe tineri pentru sarcina. cu așa de grea răspundere, de mai târziu, a cărmuirii intereselor Statului. Ca un simbol al acestei concepții, stă faptul că în comitetul executiv al Ligii, alături de cei mai bătrâni, investiți cu toată autoritatea unei lungi cariere, au fost introduși și tineri, cari au candidat în alegerile generale pe listele Ligii.

Liga amintește tinerimei doctrina și programul ei și îi pune în vedere încă odată primejdia de care este amenințată nația românească din partea Jidanilor. Liga care chiamă tinerimea pentru a lua parte la luptă și a se forma prin studii serioase, prin experiență și prin formarea caracterelor, ca să poată conduce mai departe, la timp, destinele neamului.

Liga ia act că adevărații reprezen-

tanți ai tinereții românești de prețutindeni au stat oricând alături de dânsa.

L. A. N. C. și fascismul „Cuvântului“

Prin procesul verbal dela Câmpulung (Bucovina), din 10 Aug. 1925 organizația „Fasciei Naționale Române“, s'a contopit în organizația politică, economică și culturală a Ligii, pe baza doctrinei, programului, statutului și regulamentului Ligii.

Acum în urmă, o nouă manifestație, dar cu doctrina maurrasistă, propunându-și, între altele să înlocuiască parlamentul național prin parlamentul corporativ, s'a produs prin ziarul „Cuvântul“ înfățișându-se ca „naționalism integral“.

Față de echivocul pe care voiește să-l producă aceasta înscenare, prin falsificarea cuvântului naționalism, adăugându-i aparența fascismului, ca o metodă mai energică și mai efectivă decât a Ligii, lăsând toate celelalte la o parte, Liga se oprește înaintea următoarei întrebări :

Care este atitudinea acestui naționalism integral fascist, maurras-ist, antidemocratic și antiparlamentar, față de problema jidănească ?

La această întrebare răspunde regisorul însăși al acestei însărcinări d. Titus Enacovici, prin ziarul „Cuvântul“ dela 4 August a. c. sub titlul o explicație în polemică cu organul nostru „Apărarea Națională“ zicând :

„Apărarea Națională“ într'o pagină întreagă vrea să demonstreze că sunt asociat într'o bancă în calitate de comanditar cu un evreu d. M. Reiff“.

„Ce era nevoie de atâta caznă ! E perfect adevărat !“

„Dealtmintrelea pot asigura pe d. Cuza că contractul va fi reînnoit, atât de bine mă simt în compania d-lui Reiff“.

„Pot servi însă d-lui A. C. Cuza antecedente. Nu sunt la întâia tovărășie cu evreii. Până în Februarie 1926 am fost asociat cu d. Reichowsky ; sunt deci un recidivist“.

„Nu consider că faptul că cineva s'a născut evreu constituie o descalificare, cum crede d. A. C. Cuza, de aceea am fost totdeauna adversarul . . .“

„Nu consider că formula „Jos Jidanii“ constituie o rețetă pentru toate boalele de care suferă o societate“.

„Sunt naționalist. Sunt în contra acelei părți de Sași, Ucrainenii, Evreii cari nu vreau să admită ideea de Stat național român“.

„Sunt prieten cu Sașii, Ungurii,

Ucrainenii, Evreii cari admit această concepție“.

„Aceasta este politica noastră celor dela „Cuvântul“.

„Dacă d. A. C. Cuza a crezut altfel, s'a înșelat. Nu suntem anti-semiți, ci naționaliști integrali“ — („Cuvântul“ din 4 August 1926).

Din această explicație Liga constată : „Naționalismul integral“ a fasciștilor dela „Cuvântul“ însemnează naționalism cu Jidanii.

Naționalismul integral, însemnează dar părăsirea oricărei acțiuni de rezolvire a problemei Jidănești, prin eliminarea Jidanilor, cu cari din contra înțeleg să stea împreună.

Marea reformă a înlocuirii parlamentului național cu parlamentul corporativ, ar avea ca rezultat să introducă Jidanii în parlament, ca reprezentanți aproape exclusivi ai corporațiilor comerțului, meseriilor, industriilor și exploatatorilor de tot felul, aflate astăzi în cea mai mare parte în mâinile Jidanilor.

Deocamdată, lupta constituțională sterilă pentru schimbarea parlamentului, nu ar fi decât să ne desbina între noi și să distrugă atenția obștească a Românilor dela rezolvirea problemei jidănești.

Contestația dlui Dr. Valeriu Pop deputat al L. A. N. C. pentru invalidarea mandatului dlui Szele Bela

(Ședința Adunării Deputaților din 9 Iulie 1926)

Avem acum contestația privitoare la d. Szele Bela.

D. C. Meissner, președinte de vârstă :

D. Valeriu Pop are cuvântul.

D. Valeriu Pop : D-lor, când am luat asupra mea sarcina de a susține contestația de invalidare a d-lui Szele Bela, mi-am dat perfect de bine seama că este unul din cele mai delicate roluri ce urmează să îndeplinesc, deoarece în legătură cu acest caz se pune o chestiune care, atât din punct de vedere personal, cât și din multe alte considerente, poate să atingă fie susceptibilitatea personală, fie susceptibilitatea națională. Chiar de aceea sunt hotărât și-mi voi da toată silința, în cursul dezvoltării motivelor acestei contestațiuni, să fiu cât se poate de potolit, să fiu cât se poate de urban, pentru a nu da nici un motiv ca aceste susceptibilități să fie atinse câtuși de puțin.

Pentru a înțelege cazul d-lui Szele Bela este nevoie, ca să fac un

Fascismul „Cuvântului“, nu este dar decât o diversiune în interesul Jidanilor, pe care Liga o denunță opiniei publice românești.

Cu acest prilej Marele Consiliu al L. A. N. C. la propunerea d-lui C. Șumuleanu și prin aclamațiuni și glasul Președintelui aduce mulțumirea d-lui Em. D. B. Vasiliu pentru răspunsul dat ziarului „Cuvântul“.

Desăvârșirea organizației și intensificarea activității L. A. N. C.

Modificarea regionalelor.

Regionalele au fost modificate sporindu-se numărul lor la 20.

Revizuirea statutului și regulamentului.

Se numește o comisiune compusă din d. Valer Roman, Maior Cristopol și Em. D. B. Vasiliu, care să modifice unele articole din statute și regulament, după d'acțiunile urmate.

Schimbări în comitetul executiv

Au fost aleși ca membri în comitetul executiv dnii Ing. M. P. Florescu deputat, C. Fedeleș prof. universitar, Gh. A. Cuza prof. universitar, dr. P. Fodor profesor.

Președintele L. A. N. C.

A. C. Cuza.

mic istoric al situației, în care d-se se găsește la „Brassoi Lapok“, pentru că toate motivele pe cari se bazează această contestație, sunt o urmare directă a atitudinii pe care d. Szele Bela personal, sau ziarul de sub conducerea d-sale, a înțeles să o ia față de Dinastia noastră, înainte de război și în cursul războiului și față de Statul român și de siguranța Statului român, după înfăptuirea României Mari.

D-lor, ziarul „Brassoi Lapok“ este proprietatea a trei domni cari se numesc : Grünfeld Nicolae, Grünfeld Samoil și Cahane Bernard, în consecință, toți trei proprietarii acestui ziar sunt evreii, și vă rog ca să țineți seamă de acest lucru, pentru că este o coincidență interesantă ca întotdeauna, de câte ori este vorba de o acțiune îndreptată contra intereselor Statului român, de câte ori este vorba de o agitație subversivă, de câte ori este vorba de un act de disoluțiune îndreptat contra Statului român, găsim reprezentanții acestei

națiuni, fie ca autori morali, fie ca autori materiali. (Aplauze pe băncile Ligii Apărării Naționale Creștine).

Atunci, când se va pune, de către noi, problema jidănească, în toată întregimea sa, atunci aceasta a mea afirmație va fi dovedită cu acte irefutabile. Și până atunci însă, vă rog să binevoiti a urnări gazetele și a vedea în toate comploturile, în toată acțiunea subversivă, toate agitațiunile, toată propaganda clandestină, rolul jucat de jidani și d-voastre vă veți putea convinge despre adevărul celor afirmate de mine.

Astfel, când noi vom pune problema, d-voastre veți fi în cunoștință de cauză pentru a aprecia cele ce vom spune.

După această paranteză trec la cazul d-lui Szele Béla. D. Szele Béla în mod formal, este prim-redactorul acestui ziar, care se numește „Brassoi Lapok“ din Brașov.

Însă d. Szele Bela nu este un prim-redactor oarecare, este un prim-redactor „sui generis“. Veți vedea d-voastre din câteva pasagii cuprinse în convenția încheiată între d. Szele Bela și proprietarii acestui ziar, că d. Szele Bela nu este un simplu prim-redactor, ci este un prim-redactor „sui generis“ cum am spus.

Iată ce spune acest contract, despre care am cunoștință. Acest contract s'a încheiat în anul 1912 și d. Szele Bela, sau acei cari îl vor apăra și vor susține să fie validat, au toată posibilitatea de a arăta că acest contract nu mai este în vigoare, că alt contract s'a încheiat între proprietari și d-sa și că prin urmare și raportul de drept între d-sa și proprietari este cu totul altul decât cel care rezultă din acest contract, din care am să vă citesc pasagiile ce ne interesează.

La punctul 6, în acest contract, se spune: „că fără consimțământul d-lui Szele Bela nu se pot publica articole în gazetă“.

Vasăzică, d. Szele Bela este stăpân absolut, este acel care dispune nu numai de articole cari urmează să se publice, dar și de acelea cari nu urmează să fie publicate.

Art. 7. din același contract spune că „în redacțiune, pentru viitor, numai aceia pot primi posturi, fie salarizate, fie onorare, a căror angajare s'a hotărât de bun acord de către d. Szele Bela și Grünfeld Wilhelm“.

În consecință, iată raportul adevărat dintre primul redactor pe de o parte și proprietari de altă parte.

Proprietarii sunt aceia, cari conduc latura comercială a afacerii, dar stăpânul adevărat și absolut al gazetei este primul redactor, d. Szele Bela. În consecință, d-sa are toată răspunderea și exclusiva răspundere pentru tot ceace se scrie în acest ziar.

D-lor deputăi, nu o să expun pe larg tot ceace d. Szele Bela, fie personal, fie prin gazetă a scris în contra dinastiei, în contra țării românești înainte de război și în cursul războiului. S'au spus acolo cuvinte și insulte cari nu pot fi reproduse nici între patru ochi, fără a ne face vinovați de lèse-majestate. Dar aceasta nu importă. Și accentuez aceasta în fața d-voastre. Atunci d. Szele Bela era cetățean al unui Stat străin și indiferent care era raportul între Statul român și acel Stat, era în drept ca să înțeleagă datoria sa de cetățean al celui Stat, după cum credea de cuviință. Și nimeni dintre noi, în mod logic nu-i poate face nici o învinuire, sau să ceară invalidarea sa de pe urma faptelor sau scrierilor sale dinainte de înfăptuirea unirii Transilvaniei cu România. Totuși, d-lor, deoarece reprezentanții maghiarimei în acest Parlament, membri ai partidului maghiar, au ținut să declare dela această tribună că doresc o conviețuire armonioasă cu poporul românesc, că doresc să colaboreze la consolidarea acestui Stat, a fost cel puțin o indelicatete din partea lor ca să desemneze ca și candidat din partidul maghiar și mai ales să ajungă în această Cameră ca trimis de poporul maghiar, un domn care la un moment dat a știut să aibă fraze ofensatoare pentru dinastia noastră, cuvinte insultătoare pentru Statul român.

A fost o indelicatete, pentru că astfel s'a făcut o provocațiune la adresa noastră, o provocațiune la adresa noastră și la sentimentul nostru de demnitate națională. Iată de ce regret, d-lor, că s'a făcut această indelicatete. Dacă însă, ceace a scris .

D. Manu: Dar din partea partidului poporului, care a pus candidat pe aceeași listă pe Szele Bela, nu a fost indelicatete?

D. Valeriu Pop: Imi rezerv dreptul de a răspunde la aceasta întrebare în partea a doua a cuvântării mele, când cred că voiui satisface pe părintele Manu și în această privință.

D-lor, din punct de vedere al invalidării sau validării mandatului

d-lui Szele Bela, tot ceace a făcut d-sa înaintea, nu are importanță, pentru că acest lucru nu se poate judeca decât din punct de vedere al delicatetei sau nedelicatetei partidului maghiar, candidându-l pentru Adunarea deputaților. Ceace însă ne importă și ceace constituie un motiv de invalidare, sunt faptele d-lui Szele Bela, după înfăptuirea României-Mari, după unirea Transilvaniei cu țara noastră.

Din acest moment, tot ce d-sa a făcut este dreptul nostru ca să judecăm și întrucât judecata noastră ar fi, că există un motiv legal de invalidare, urmează să-i aplicăm dispozițiunile legii. D-lor, astfel de fapte există. Cum s'au constatat aceste fapte?

În Cluj apare o revistă, care la un moment dat, a publicat o serie de articole, prin care atacă cu ultima vehemență, jurnalul „Brassoi Lapok“ și pe d. Szele Bela, prim-redactor, respectiv tovarăș de proprietate la această gazetă. Care era în rezumat motivul acestor atacuri? Motivul acestor atacuri în două cuvinte era că „Brassoi Lapok“ înțelegea să fie în același timp subvenționat de guvernul maghiar și să primească subvenție și dela guvernul român. Că „Brassoi Lapok“ înțelegea, în urma legăturilor sale cu guvernul din Budapesta să ducă o campanie dușmănoasă față de Statul român și, în același timp pentru articole de laudă la adresa unor miniștri, publicate în acest ziar, să încaseze și anumite subvențiuni dela guvernul român.

Voci de pe băncile majorității: Care guvern român?

D. Valeriu Pop: Guvernul liberal.

D. Eduard Mirto (de pe băncile partidului liberal): Vă legați de noi? (Haritate).

Voci de pe băncile majorității: Care ministru?

D. Valeriu Pop: Fostul ministru de interne pe vremuri, d. Artur Văitoianu, care după ce un timp a subvenționat pe unul dintre colaboratorii acestui ziar, care era aici în București, s'a convins că a fost tras pe sfoară, și atunci pur și simplu, i-a dat afară pe acei doi reprezentanți ai ziarului „Brassoi Lapok“, cari s'au mai adresat guvernului românesc și fostului ministru de interne, Artur Văitoianu. Despre acest lucru se face mențiune în sentința pe care în parte voiui avea onoarea să v'o citesc.

În urma acestei campanii, „Brasoi Lapok” simțindu-se calomniat, a deschis acțiune publică contra revistei „Gyilkos”, respectiv contra directorului acestei reviste. De oarece „Brasoi Lapok” a știut să prezinte în așa fel și formă în fața ministerului public din Cluj, chestiunea, încât să rezultă că „Brasoi Lapok” ar fi o instituție culturală și deoarece calomnia s'a săvârșit prin presă, ministerul public a crezut de cuviință ca să preia acuzarea și ministerul public să facă acțiune publică de calomnie săvârșită prin presă contra dlui Györi. Procesul s'a desbătut în fața Tribunalului din Cluj, s'au audiat martorii invocați de apărare, de oarece acuzatul a cerut ca să aibă posibilitatea să facă dovada afirmațiilor sale. Și atunci, în fața tribunalului, unul din martori a declarat următoarele. Tribunalul, în sentința sa face un rezumat al acestor declarațiuni: „În ce privește subvenția maghiară din depozita martorului Andrei Chiș, depozitie confirmată prin jurământ, care a fost angajat în calitate de redactor auxiliar la ziarul „Brasoi Lapok” dela luna Aprilie 1922, până la luna Decembrie 1922, rezultă că ziarul „Brasoi Lapok” este în serviciul guvernului Horthy, și a nume din împrejurarea că ziarul era sub domnia lui „Duna Posta”, ceea ce însemnează poșta dunăreană, care era un fel de subsecție a biuroului de presă central, care biurou era sub conducerea lui N. Kosma, aghiotant al lui Horthy. „Aceasta o constată una din depoziții. Din depozitiile celorlalți martori și în special din depozitiile experților, și dacă îmi permiteți să fac o referire la memoria d-voastre din gazetele românești se știe că „Brasoi Lapok” respectiv Szele Bela atunci când erau tratative între guvernul român și reprezentanții Sovietelor la Viena în gazeta sa a cerut plebiscitul pentru Basarabia, un fapt care a indignat toată opinia publică românească care a indignat și a îndemnat la o ieșire violentă toată presa românească, natural, în afară de presa din strada Sărindar. (Aplause pe băncile Ligii Apărării Naționale Creștine).

D. A. C. Cuza : Și ziarul „Aurora”.

D. Valeriu Pop : După ce în rezumat sentința dă toate mărturiile făcute de către martorii interogați la urmă constatată în fapt următoarele : „tribunalul luând în considerație depozitiile martorilor de mai sus confirmate prin jurământ, cu această o-

caziune a debaterilor principale, deduce în privința subvențiunii maghiare, că ziarul „Brasoi Lapok” a stat în legături cu guvernul maghiar și că a primit subvențiuni și ajutoare dela acest guvern. În ce privește subvențiunea guvernului român că de fapt „Brasoi Lapok” dela guvernul român a beneficiat de favoruri multe și că colaboratorul a primit leafă fixă de 4000 lei lunar”.

În consecință, este o sentință judecătorească care constată că acest ziar a fost în serviciul guvernului maghiar, dela care a primit subvențiuni, dela care a primit indicațiuni în ce fel și formă să facă propagandă aici în țara românească.

Știm cu toții și este un fapt ne tăgăduit, că în acest ziar al cărui prim-redactor Szele Bela s'a grăbit să depună jurământul de fidelitate față de Statul Român, în acelaș timp a făcut o deșantată agitație pentru a opri pe toți foștii funcționari de naționalitate maghiară ca să depună acest jurământ de fidelitate, aducând pe acești funcționari în situațiunea sau de a se repatria în Ungaria sau a fi muritori de foame aci, în țara românească.

În consecință, exista aceste două fapte constatate judecătorește, că ziarul „Brasoi Lapok” și primul redactor Szele Bela a fost subvenționat și în serviciul guvernului maghiar și în timpul când România să găsea într'o situație diplomatică critică, acest ziar a înțeles să fie alături de dușmanii patriei noastre. Aceste sunt temeiurile pe care se razimă contestația mea. Și atunci cari sunt concluziile mele de drept ?

Concluziile mele de drept le vom vedea, după ce vom citi art. 27 punctul f. din legea electorală care spune următoarele: „Cei cari, după declarația de venire la regatul român a provinciilor eliberate au luptat sau uneltit în contra puterii armate a Statului român, ori s'au făcut vinovați de vre-o infracție contra Statului român, constatate printr'o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, aceștia nu pot să fie aleși, ca nedemni”.

D-lor, faptele cari le-am expus sunt în mod evident, infracțiuni în contra Statului român, aceste fapte au fost constatate printr'o sentință judecătorească. În consecință, d-lor este un motiv legal de invalidare pentru d. Szele.

Din acest punct de vedere, nu mai am nimic de spus. Am însă de adăugat câteva considerații de ordin general.

D-voastre, știți, din vorbirea pe care am rostit-o, în rândul tre-

cut dela această tribună, că noi în mod principal suntem în contra oricărui pact încheiat între un partid politic românesc de o parte și între o minoritate, privită ca corp național aparte, de pe altă parte.

În consecință, noi nu putem decât să reprobăm orice pact încheiat în aceste condițiuni. Dece ? Pentru că, după părerea noastră, în situațiunea momentană a țării e inadmisibil și deastruos pentru interesele permanente ale națiunii române de a se încheia un astfel de pact. Ați făcut toate partidele această încercare.

Întâiu, în alegerile comunale, atât partidul dela guvern de atunci, partidul liberal, cât și celelalte partide de opoziție, și rezultatul care a fost ? Rezultatul îl avem în toate orașele din provinciile alipite, în loc să se fi menținut ceia ce s'a câștigat în scurtul timp dela unire până acum, în loc ca să se fi făcut, prin alegerile comunale, un nou progres, pe calea de romanizare evolutivă a orașelor, ceia ce este indispensabil vieții noastre normale de Stat, s'a făcut un mare pas înapoi. S'a văzut cazul că în anumite orașe, atât de mult au ajuns minoritarii de factori hotărâtori, încât au înțeles să forțeze mâna guvernului de atunci, pentru a șterge de pe listele lor pe foștii primari români, pentru motivul că acești foști primari au avut o atitudine românească, că au știut să facă o propagandă culturală românească. Acest caz a fost cazul primarului dela Zalău, d. Nicodim Christea. Acelaș caz la Târgu-Murăș cu doctorul Dandea. În consecință, experiența pe care paridele de opoziție și de guvern le-au făcut atunci nu au fost bune pentru interesele permanente ale Statului român

Am vorbit, d-lor, de ceea ce a fost constrâns să facă partidul liberal, când era la guvern, dar acelaș lucru l-au făcut și partidele din opoziție, partidul poporului și cele două partide, cari formau opoziția unită : partidul național și partidul țărănesc. Și avem în Transilvania consilii comunale cum este la Cluj unde toate cele trei partide din opoziție, cari formau blocul unic al opoziției democratice și reclamau guvernarea, fiecare pentru sine n'au fost în stare nici cartelate să aleagă în consiliul comunal decât 13 români și 17 minoritari, din cari 13 sunt jidani. (Înteruperi). D-lor, situațiunea orașelor, după cum voi avea ocazia să desvolt cu alt prilej, când voi face o desvoltare sintetică a acestei chestiuni situațiune a celor

mai multe orașe din teritoriile alipite este o situație excepțională și artificială, și d-voastre care vă numiți cu toții democrați, d-voastre cari ați știut să desființați toate situațiile artificiale, create pentru indivizi, în cursul istoriei, cred că în mod logic, trebuie să pretindeți, chiar după principiile democratice desființarea situațiilor artificiale și privilegiate create prin vitregia vremurilor, nu numai pentru indivizi, dar și pentru o colectivitate. Eu admit ca în orașele din regiuni locuite de unguri sau germani în masse compacte să se aleagă un consiliu comunal compus din minoritari, dar când văd un oraș artificial înstrăinat, înconjurat de o masă compactă de români, atunci evident că situația acestui oraș constituie o lovitură față de principiile democratice susținute de d-voastre, și deci, nu numai din punct de vedere național, ci și din punct de vedere democratic, este de dorit ca, nu în mod brutal, ci în mod evolutiv, acele orașe să revină la situația normală de orașe românești, ca să poată să-și îndeplinească rolul lor firesc de a îndruma satele populate de fii neamului nostru.

D-lor, dacă rezultatul pactelor, în alegerile comunale trecute, a fost un dezastru, din punctul de vedere al intereselor naționale, tot dezastru au fost și aceste pacturi încheiate în alegerile generale. Aceste pacturi efectuale, au avut o singură justificare, pe care d. ministru de interne a spus-o aci, și anume de a încadra în ideea de Stat pe minorități. Ar fi însă timpul să fim sinceri față de noi și sinceri față de minorități.

D-lor, poporul român din Transilvania a trăit o mie de ani sub stăpânirea străină. De mult s'a întunecat în conștiința acestui popor, amintirea unei vechi vieți politice independente, fiindcă el a fost atât de îndepărtat, pe vremea principatelor lui Gelu, încât nu a mai rămas nici o amintire în conștiința lui. (Intreruperi).

D. I. Lupaș, ministrul sănătății și ocrotirilor sociale: Inexact.

D. Valeriu Popp: Și totuși, atunci, când acest popor s'a trezit la o conștiință națională, atunci când acest popor s'a manifestat în viața politică a Ungariei, primul său act a fost de a refuza orice colaborare la consolidarea Statului maghiar, de a refuza încadrarea în ideea de Stat maghiar. Cel dintâi punct al programului partidului național a fost de a reclama autonomia Tran-

silvaniei, ceea ce nu a însemnat altceva decât refuzul categoric de a conlucra la consolidarea Statului unitar maghiar, nu a fost altceva decât refuzul de a se încadra în ideea de Stat maghiar. Guvernul maghiar a văzut imediat acest lucru, pentru că urmarea normală a acestui punct de program a fost dizolvarea partidului național. Și atunci, d-lor, noi, cari, după o mie de ani de subjugare, am refuzat în mod sistematic de a colabora la consolidarea Statului maghiar, putem fi atât de naivi să credem că minoritarii, cari au stăpânit asupra noastră o mie de ani, cari, după 7-8 ani dela unire, mai au încă vie în amintirea lor toată situația privilegiată de dominatori, au să se schimbe într'atât, încât să fie hotărâți de a se lepăda de ceea ce a încântat sau ce a fost scump sufletului lor și de a colabora cu hotărâre la consolidarea Statului român? Nu numai că ar fi o naivitate să credem acest lucru, dar ar fi o insultă adresată acelor minoritari, și această insultă nu trebuie să le-o aducem. Acesta este adevărul. Și atunci, dacă acest motiv, pentru încheierea pactului, nu poate fi justificat, credem că o altă politică minoritară s'ar impune. Oricare ar fi părerea noastră în această privință, oricare ar fi, după aprecierile no-

stre, marginile ce urmează să se lase pentru jocul liber minorităților, trebuie ca ele să fie scoase din lupta dintre diferitele partide românești, pentru că, în mod fatal, după cum se prezintă lupta între diferitele partide la noi, este inevitabil ca în timpul luptei minoritarii să fie puși într'o situație ca cea de acum, de a jigni interesele, de a jigni mândria, de a jigni susceptibilitatea poporului român și de a crea o astfel de situație, ca situația d-lui Szele Béla, a cărui invalidare trebuie să o discutăm astăzi. Cred, d-lor, că pentru ultima dată, s'a făcut această greșea politică și că în viitor, toate partidele românești, reflectând mai matur asupra acestei chestiuni, se vor feri de a mai face această greșală.

D-lor, terminând aceste considerațiuni generale, urmează ca d-voastre să vă roștiți potrivit conștiinței dvoastre și potrivit legii, pentru că aveți o mare răspundere în fața opiniei publice românești. Și pentru că această răspundere rămâne întregă asupra d-voastră, asupra acestor din majoritate, cum și asupra băncii ministeriale, potrivit conștiinței d-voastre, să vă faceți datoria. (Aplause pe băncile Ligii apărării naționale creștine).

Cum lucrează Francmasoneria

În articolul intitulat „despre Francmasonerie“, publicat în numărul de 1 Februarie al acestei reviste, am desvăluit în mod incontestabil adevărata țintă destructivă a acestei secte oculte și am denunțat legătura vinovată dintre conducerea ei și fii lui Israel.

Cine are ceva de obiectat asupra luminei făcute, n'are decât să-și ridice glasul. Știu că invitația va rămâne fără urmare, pentru-că toți inițiații în ascunzișurile Francmasoneriei au interesul ca tăcere să domnească asupra acestei chestiuni. Dar totuși adevărul rămâne să smulgem vâlul de pe chipul hipocrizei și să arătăm cum lucrează periculosul ordin masonic, spre a dărâma actuala ordine creștină, socială și politică, așa cum și-a destăinuit gândul în faimoasele instrucțiuni adresate lui Garibaldi la 1860, cu prilejul ridicării lui la cea mai înaltă treaptă a ierarhiei masonice.

Ca să răstorni o stare de lucruri stabilită prin spiritul de ordine și silințele neconținute constructive ale unui șir de generații, trebuie să a-

jungi la postul de unde poți comanda tuturora, să pui mâna pe frânele guvernului. Aceasta se face mai repede prin revoluție.

Cum însă revoluția nu poate fi produsă ori-când, urmează ca acapararea puterii să nu se înfăptuiască în mod fățiș ci prin mijloace ascunse, cari par inofensive, și anume prin introducerea discretă și tot mai temeinică a fraților francmasoni în diferitele autorități, corpuri constituite și instituții ale organizației de Stat, așa încât aceștia să cunoască tot mersul administrației și vieții politice să o poată deci spina să o poată influența în sensul intereselor dictate de șefii masoni invizibili, și să îi poată imprima direcțiile destructive cu atât mai rapidă eficacitate cu cât vor pătrunde mai numeroși membri masoni în posturile de unde isvorăște influența și exercițiul puterii. Aceasta tactică nu este o simplă presupunere, ci rezultă din instrucția dată lui Garibaldi să „se datoreze a pune la cale promovarea fraților masoni în guvernele statelor“.

Prefectul a fost urmat cu atâta sârguință și succes din partea francmasonilor în Franța, încât la 1902 o seamă de cetățeni, deșteptați în fața pericolului, au adresat Camerei o petiție cu următorul conținut:

„Subsemnații

„Considerând, că societățile secrete sânt interzise de lege;

„Că, asociația zisă Francmasoneria este de fapt, prin statutele ei, și prin propria-i mărturisire, o societate secretă;

„Că acest caracter secret, *delictuos prin el însuși*, dă o gravitate specială faptului că francmasoneria caută să dea ordine guvernului, să impună legiuitorilor acceptarea proiectelor de legi elaborate de ea, și că scopul ei pare a fi acapararea puterilor publice;

„Că, întreține cu Francmasoneriile streine relațiuni oculte, și cu acest singur titlu, suspecte;

„Că, legea trebuie să fie egală pentru toți;

„Că conștiința publică nu ar putea admite ca o societate politică și secretă să beneficieze de un regim de toleranță, atunci când legea se aplică societăților cari lucrează la lumina zilei;

„Roagă respectuos de Dnii Deputați de a cere Domnului Păstrător al Sigiliilor Statului, Dlui Ministru al Justiției, să aducă la îndeplinire principiul egalității tuturor cetățenilor înaintea legii, aplicând membrilor societății secrete zisă Francmasoneria, art. 13 al decretului-lege din 28 Iulie și 2 August 1848, menținut prin legea din 30 Iunie 1881“.

Chestiunea referindu-se comisiei petițiilor, această comisie a adoptat concluziile deputatului raportor **Prache**, care și-a întemeiat raportul pe un studiu al chestiunii, formând o carte intitulată „*Le Pétition contre la Francmaçonnerie*“, noua ediție complectată Paris 1905 având 362 pagini, Extragem din rezumatul succint al motivelor și concluziilor adoptate de comisia a 11-a petițiilor“ următoarea parte

„Din expozeul prezentat de raportor și din raportul prealabil, în care a coordonat și a consemnat extrase de documente secrete ce a putut să adune și să consulte, rezultă pentru Comisie **dovada**:

I. În fapt:

„Că asociațiile francmasonice și federațiile lor constituie societăți secrete ascunzând, cu cea mai mare grijă scopul imediat ce urmăresc în ceasul de față și mijloacele lor de acțiune;

„Că scopul imediat, urmărit de ele, este acapararea puterilor publice; că ele (societățile francmasonice) voesc astfel să stabilească dominațiunea lor pentru a impune tuturor cetățenilor, în viața socială, doctrinele lor filosofice și politice; că intenția lor — așa precum a fost desvăluită în 1890, de un orator, care a fost aprobat de toți aceia, cari aveau misiunea oficială să formuleze aspirațiunile lor — este de a obține **„ca nimeni să nu se mai miște în Franța în afară de ele“**;

„Că susnumitele asociațiuni, împotriva ori-cărui drept și pîntr'o serie de mijloace nepermise, exercită o putere necontestată asupra Statului că această putere se manifesta prin acte, cari atentază la libertățile și drepturile cetățenilor, prin încălcări asupra puterilor constituite și pîntr'o ingerință crescândă pornită contra serviciilor publice.

„Că ele obțin de la adepții lor „pe onoarea și pe conștiința lor“ indatoriri, cari le înlănțuesc pentru totdeauna libertatea de conștiință, cel puțin în viața familiară și socială, precum și libertatea lor individuală și politică;¹⁾

„Că, prin mijloace, pe cari nu le-ar putea justifica nici dreptul de propagandă, nici influența ce poate pretinde în mod legitim grupările sau asociațiunile politice, că prin asemenea mijloace să străduiesc să exercite presiuni asupra guvernului și să obțină dela el complezențe, favoruri și servicii, destinate să le asigure propria lor dominațiune;

„Că ele impun, fără ca alegătorii să știe sau să poată bănuși, a celor adepți ai Francmasoneriei, cari sunt reprezentanți ai țării, obligațiuni și directive, cari constituie adevărate atingeri aduse suveranității naționale și principiului, că mandatarii poporului sunt independenți;

„Că ele înțeleg, împotriva principiului egalei admisibilități a tuturor cetățenilor, să facă a se atribui numai creaturilor lor posturile și funcțiile statului; că ele atrag și înregistrează în logile francmasonice, sau în numeroasele asociațiuni anexate mai mult sau mai puțin în mod secret la acele logi o mulțime de funcționari din toate administrațiile; că ele le procură sprijin contra șefilor lor, le procură **avansări repezi și scandaloase, vătămătoare camarazilor lor și binelui**

public; că ele obțin de la funcționari adepți, în schimbul acestor avantaje, prin amenințarea cu pedepse și răsbunări masonice, informațiuni, favoruri și servicii de tot felul mai ales serviciul electoral, punând pe acei funcționari să violeze principiile și regulile dreptului nostru public, în virtutea legământului solemn întărit cu jurământ din momentul inițierii (adeptilor în secretele Francmasoneriei).

„Că, fie prin societăți, a căror direcție morală au acaparat-o în taină, s'au furișat în serviciile învățământului național și se servesc de învățători, din cari și au făcut adepți sau servitori pe plac, pentru propagarea doctrinei lor filosofice;

„Că ele exercită sau tind să exercite, prin raporturile cu Francmasoneriile streine și prin ramificațiile lor în colonii, o influență inadmisibilă asupra politicii externe a Franței;

„Că ele își sfătuesc membrii să le facă, prin persoane interpuse, acte de dănie, ce solicită dela generositatea lor; că aceste societăți își constituie patrimoniul de mână-moartă sub masca societăților civile;

„Că ele se dispensează cu totul pe nedrept de a plăti taxa de 5% pe venit și taxa „d'abonnement“, care trebuie să le atingă și pe ele în mod legal.

„Că, cu toate prescripțiunile formale ale Art. 3 și 10 din legea dela 29 Iulie 1881 asupra presei, ele nu operează nici depozitele administrative, nici depozitul judiciar al imprimatelor lor și a scrierilor lor periodice, în special fasciculele conținând dările de seamă ale lucrărilor.

II În drept (rezultă pentru Comisia de parlamentari *dovada*):

„Că asemenea asociațiuni „săvârșind sau propunându-și să săvârșească acte contrarii legilor“, „aducând atingere drepturilor garantate de lege“ sau „provocând la acte cari violează aceste drepturi“ constituie, după termenii Art. 3 din legea dela 1 Iulie 1901, asociațiuni „nule, ca având un obiect și o cauză ilicită“;

„Că asociațiunile francmasonice, având ca scop să „cucerească cârmuirea spiritelor și direcțiunea conștiințelor“ (în viața familiară și în viața socială, dacă nu în forul lor interior), să „formeze generații nouă, să ocupe și să distribue funcțiunile, să așeze oamenii lor în toate serviciile statului, să unească credința masonică cu interesul (material), să ajungă la slujbe, să pună pretutîn-

¹⁾ Nu-i așa Domnule Vaida? Știi de ce te întreb tocmai pe Dta?

deni unde exista o forță și o putere pe unul care posedă gândirea comună,¹⁾ aceste societăți francmasonice sunt contrare ordinii publice și ca atari sunt nule în virtutea dreptului comun (art. 1131 și 1133 Cod civil francez și Art. 3 din legea dela 1 Iulie 1901;

„Că violează dispozițiile legilor fiscale relative la asociațiuni și ale legii din 29 Iulie 1881 asupra presei“.

Raportul se încheie prin cererea adresată Ministerului de Justiție să dispună ca Parchetele să pășească la anularea asociațiilor francmasonice, prin aplicarea Art. 3 și 7 din legea din 7 Iulie 1901 (cf. Prache, op. cit. pag. 9—19).

Față de această constatare, stabilită prin act oficial, a machinațiilor profund subversive și acaparatoare a ordinului francmasonic, Ministrul de Justiție nu a îndrăsnit să ia nici o măsură, pentru-că 288 deputați, formând deci majoritatea în Camera franceză, erau francmasoni. Cine să îndoiește despre exactitatea acestei afirmațiuni, nu are decât să citească interpelarea, făcută în ședința Camerei la 28 Octombrie 1904 de către *Guyot de Ville-neuve* publicată în broșura: „*La delation maconnique dans l'armée*“.

Chestiunea care s'a adus în discuție în sânul Parlamentului francez acum un pătrar de veac, se pune tot mai acut după marele războiu atât la noi cât și în alte țări, după cum s'a înfipt adânc în conștiința celui bărbat politic cu idei clare și acțiune curajoasă, care a salvat Italia post-belică. Dar pe când Mussolini a pășit neînduplecat la rezolvirea problemei; la noi guvernării dela începutul anului de grație 1926 se fac că nu cunosc întinderea complotului pe care îl urzesc și de zi francmasonii în România întregită; se fac că nu știu cum perfida propagandă câștigă tot mai mulți aderenți în armată și în sânul clerului; se fac că nu știu cum prin influențele secrete, puse în mișcare din tabăra masonică, au înaintat și înaintează în cadrele ofițerimii noastre cele mai înalte grade nu totdeauna aceia cari și-au dovedit meritul în vâltoarea războiului național, ci și unii dintre aceia cari prin legături tainice, prin favoruri și învățături dezavuabile ocupă posturi ce nu li se cuvin, sguduind, prin prezența

lor acolo, încrederea în spiritul de dreptate cu abso'uta ei nepărtinire.

În acest amestec al francmasoneriei în rândurile armatei ori-ce Român cult și inițiat vede mâna ocultă „a rasei etern conspiratoare“ a Jidanului veșnic nemulțumit cu actuala stare de lucruri.

Numai oamenii nostri politici nu voesc să vadă și nu voesc să audă nimic. De ce? Pentru-că unii țin cu ori-ce preț să guverneze comod, fără hopurile rezistențelor oculte ce s'ar ridica pe calea ne'edă artificial întreținută, imediat ce s'ar simți un suflu energic capabil de a păși la faptele, cerute de interesul permanent al neamului amenințat; pentru-că alții nici nu cunosc problema, deși se întitulează oameni politici: câți cunosc, mă rog, raportul comisiei parlamentare franceze în frunte cu deputatul Prache? Iar alții nu voesc să vadă și nu voesc să audă nimic, pentru-că ei înșiși sunt francmasoni și atunci cum vor îndrăsnii să se ridice contra sectei secrete, care i-a ridicat la situații nemeritate, care le mai pro-

mite cu sorți de isbândă un strălucit viitor, care în schimb îi ține în mână ca pe niște instrumente docile, supuse sectei prin jurăminte înfricoșate, prin legături dezavuabile și prin amenințarea cu sancțiuni, ce merg până la aplicarea pedepsii cu moarte față de membrul recalitrant sau trădător?

Iată, Domnilor cititori, pentru ce domnește o tăcere suspectă față de pericolul francmasoneriei condus, precum am demonstrat, de Jidani. Această chestiune nu formează -de cât unul din multiplele aspecte ale problemei jidovești, pe care suntem hotărâți, noi cei grupați în jurul L. A. N. C., a o desvălui connaționalilor nostri, ori câte măsuri de precauțiune ar lua diferitele guverne spre a adormi prin tăcere și perspective optimiste bunul simț al acestui brav popor, care după-ce și-a înfăptuit unitatea națională, simte precis că mai are un fapt istoric de îndeplinit și anume: *deparazitarea țării de Jidani*.

I. C. Cătuneanu

Ideile sociale și naționalismul lui Eminescu

Domnilor profesori și iubii colegi,

După ce în celelalte conferințe am văzut pe Eminescu în lumina unei culturi foarte înalte pe care a posedat-o el — după ce am văzut un Eminescu idealist în toată puterea cuvântului, voesc să-l arăt pe Eminescu — în conferența de astăzi — în divina aureolă a naționalismului, pentru-că iubirea de patrie a fost nimbul sfânt care i-a mai încălzit truditul lui suflet. Voesc să vă arăt pe Eminescu ca fiu al unei națiuni, pe care el a iubit-o ca pe Dumnezeu și care i-a fost idealul, căruia el, i-a închinat toată viața. Fac acest lucru, ca să aduc un primos de recunoștință sfântă, celui mai mare și mai nenorocit poet al neamului nostru. Dară simt în sufletul meu și o datorie ca să arăt prin aceasta celor cari mâine se vor răspândi pe mândrele plaiuri ale țării noastre, ca să împrăstie lumina cea dătătoare de viață a cărții, că ori de câte ori se vor simți slabi în fața piedecilor pe cari le vor întâlni în drumul lor, să nu descurajeze, ci să alerge cu gândul la marii apostoli ai neamului nostru, să se împărtășească din dumnezeiasca iubire de țară care se desprinde din sufletul mare și adânc, căci sorbind din acest izvor neseecat, vor căpăta puteri de uriași,

în fața căreia valurile cutropitoare ale străinilor, furtunile cele mai năpraznice cât și uneltirile vrăjmașilor vor fi nimicite.

Astăzi, când cel mai grozav pericol amenință scumpa noastră națiune, astăzi când geamătul dureros al acestei țări necăjite și sugrumate de străini, a ridicat o generație eroică care cu pieptul ei tânăr și cu sufletul încălzit la razele naționalismului luptă din toate puterile împotriva străinismului, astăzi când balaurul viclean al pieirii voește să nimicească o operă, pentru clădirea căreia s'au jertfit mii de martiri, astăzi zic, să chemăm în sufletele noastre imaginea sfântă a lui Eminescu, a acestui apostol, care întreaga viață și-a jertfit-o pentru binele acestei țări oropsite de străini.

Eminescu a fost predestinat de Pronia cerească a fi cel mai adânc înțelegător al sufletului românesc, având cea mai deplină conștiință a unității noastre naționale. Cultura înaltă pe care și-o câștiga-se dela marii dascăli ai Apusului, o pune în slujba ideii care-i stăpâna întreaga ființă, devenind un apostol rătăcitor care nu trăia decât pentru fericirea celei mai necăjite nații de pe pământ. Răsărit și crescut în mijlocul țărănimii, el cutreeră cu o dragoste

¹⁾ Cf. discursul lui Waldeck-Rousseau, fost Prim-Ministru al Republicii franceze, din ședința dela 21 Ianuarie 1901.

neseacă toate plaiurile locuite de români, și pretutindenea ascultă graiul, doinele, obiceiurile frumoase ale înțeleptului nostru popor. Dar ceea ce l-a mișcat mai mult pe Eminescu, a fost, mizeria neagră în care au aruncat străinii pătura țărănească. Durerea acestei pături necăjite a făcut să se revolte, și cu fulgerătoarea lui mânie patriotică să se ridice împotriva păturii suprapuse de paraziți și lipitori hrăpărete, împotriva ghișeftarilor cari nu fac altceva, decât să exploateze și să secătuiască producția națională, căutând să falsifice caracterul culturii naționale și să se îmbogățească din exploatarea muncii și din specularea poporului nostru.

Dar pentruca să putem înțelege ideile sociale ale lui Eminescu, va trebui, să studiem gradul de cultură și starea societății contemporane poetului.

Știm din istoria neamului nostru, că strămoșii noștri n'au avut posibilitatea ca să-și adape sufletele la izvorul binefăcător al culturii, pentrucă ei veșnic au trebuit să stea streaja neadormită, cai să apere Europa de valurile nimictoare ale barbarilor, și să-și apere și moșia lor. „Buni răzeși, fără altă dorință decât a-și păstra avutul, fără nici o cultură, strămoșii noștri erau oameni întregi la minte și la faptă; caractere necioplite, dară turnate dintr'o bucată. Arta, știința, morala, obiceiurile țării atât cât erau întregreau de minune sufletul strămoșilor noștrii, ele nu erau în măsură să-i ridice prea sus, dar erau suficiente ca să le lumineze rostul vieții. Pentru apărarea lor își vărsau dânsii sângele și-și duceau sărăcia. Ele erau rupte din sufletele lor și cu nici un preț nu le-ar fi părăsit, sau schimbat cu altele.“ (R. Motru cult. și polit. rom.) Este aceasla o stare de semicultură, care durează până în prima jumătate a sec. XIX-lea, dar în sufletele strămoșilor noștrii era aprinsă scânteia divină a iubirii de neam, fără de care cultura adevărată nu e posibilă. „Ultima generație formată la școala culturii strămoșești, este aceea care realizează actul eroic al unirii în 1859“. (R. Motru op. cit.) De aici înainte sufletul poporului nostru, se înstrăinează de trecutul său, datorită lăcustelor cari se revărsară din toate colțurile lumii asupra binecuvântului pământ al țării noastre. Datorită păturii așa zisă „cultă“ din sec. al XIX-lea care în cea mai mare parte era o adunătură de Evrei, Greci și Bulgari, cari se împărțășiseră de cultura Parisului și ai căror ochii

orbiți de lumina strălucitoare a Apusului, crezură că pot deveni nemuritori prin făurirea unei Românie culte, (?) cu spoiala civilizațiunii apusene, adusă de acești venetici în geamantane. Spoiala aceasta, acești importatori de cultură, cari nu cunoșteau nici istoria și nici legile țării noastre, o așternură peste toată viața socială a românilor. De aceea, zice Eminescu, că în epoca aceasta, — care se aseamănă așa de mult cu aceea în cari trăim noi — „vei afla mai lesne oameni cari pun la vot existența lui D-zeu, decât suflete înnamorate de limba și datinile străbunilor lor, decât inimi cari să iubească caracteristica cea expresivă a poporului nostru, pe spinarea căruia acești mincinoși scriu toate fantasmagoriile falsei noastre civilizațiuni. O generațiune de amploiați de semidocti, cari cunosc mai bine istoria Franței decât pe aceea a României; fii unor oameni veniți din toate colțurile pământului, căci adevărații copii de român încă n'au ajuns să învețe carte“. (Geniu pustiu) — Aceste lepădături, cari au frumosul obicei de a iubi orice-i străin, de a urî tot ce-i românesc, creaseră o știință oficială alături de o ignoranță reală; un interior de suflet necioplit, învăluit într'o haină de împrumut, aspirațiuni și idealuri transformate de „ghișeftari“ în titluri de rentă. O epocă „în care artistul se impunea prin protecții politice; ignorantul face știință și nemernicul morală; legile țării le aplică aceia cari le nesocotesc mai des. Toate sunt numai formă la suprafață, pentrucă toate sunt de împrumut. Până și biserică lui D-zeu o reprezintă acia cari nu știu să se reprezinte pe ei înșiși“. (R. Motru op. cit.)

Aceasta este icona reală a societății, în care a fost sortit să trăiască Eminescu, și împotriva căreia a luptat din toate puterile cu condeiul cu fapta, pentru a crea o soartă mai bună celor oropsiți, celor asupriți, și pentru a chema la luptă pe toți aceia cari mai simțiau în sufletele lor o scântee de dragoste pentru nenorocita Țară românească.

Privit prin prizma naționalizmului, Eminescu ne apare în altă lumină, nu cel cunoscut de majoritatea celor cari nu și-au dat osteneala să-l înțeleagă. Nu un Eminescu decepționat și scârbit de viață, — nu un pesimist cu accente funebre influențat de *neagra filozofie a lui Schopenhauer* și lipsit de orice ideal — ci un Eminescu cu o bogăție sufletească neseacă, un entuziast care trăia

într'o necurmată legătură sufletească cu poporul din care făcea parte. Un revoluționar în încordările căruia se zbate sufletul neamului nostru rănit și bruscat de străini. El a transfigurat miturile noastre în viziunile lui. Viața de veacuri a poporului nostru o găsim condensată, apoteozată și sfințită în limba lui dulce, adunată din toate colțurile pământului locuite de români. Un suflet mare și curat, în care se concentrase ființa însăși a nației noastre, afirmându-se prin geniul lui cu toată puterea și strălucirea, împotriva primejdiei care astăzi a devenit aproape de neînălțurat.

Pentru Eminescu patria a fost un ideal, un senz al vieții lui și pe care o iubia mai mult decât orice pe lume. Atunci când Eminescu voește să-și destăinuiască clăditărea dragoste unei femei, el nu găsește alte cuvinte mai sublime ca să-și exprime sentimentul sfânt care a luat ființă în inima lui decât cu invocarea patriei și a D-zeirii. „Te voi iubi, zice el, te voi iubi așa cum îmi iubesc patria cum îl iubesc pe Dzeu“. (Geniu pustiu) — Este în aceste rânduri cuprinsă o dragoste de patrie atât de sublimă încât e cu neputință să o putem tâlmăci prin cuvinte reci și moarte, ea nu se poate simți decât cu inima, pentrucă în inimă trebuie să fie altarul, pe care noi să-l ridicăm patriei noastre și pe care s'o iubim cu duioșia cu care copiii își iubesc pe mama lor.

Sunt foarte mulți critici literari (cum ar fi de ex. Dobrogeanu-Gherea) cari susțin, că Eminescu ar fi fost adept al doctrinei socialiste. Cunosând mizeriile și durerile în cari impilatorii străini de neamul nostru au aruncat pătura țărănească, inima lui Eminescu atât de simțitoare la durerile altora, a trebuit să se înduioșeze și atunci dintr'un poet blând și fermecător răsare un neînfricat apărător al clasei oropsite.

Eminescu n'a fost socialist, n'a fost adept al doctrinei sociale care propovăduiește cea mai utopică și mai fantasmagorică dogmă, ci ideile lui sociale au izvorât dintr'un suflet, care a fost mișcat de gemetele, cari ieșiau din piepturile celor desmoșteniți de soartă. Nu împotriva acelei stări naturale, care bazându-se pe principiul muncii cinstite, împarte pe oameni în săraci și bogați, s'a revoltat Eminescu, ci împotriva celor cari au violat această lege naturală, instituind în locul muncii cinstite furtul, în locul moralei imoralitatea, subminând Statul și Biserica

și otrăvind sufletele cu literatura de noroi, pe cari acești otrăvitori de suflete o răspândesc în popor. Impotriva acestor lepădături ale societății omenești, ai căror părinți străini de orice atingere cu sufletul neamului nostru, au adunat averi fabuloase de pe spatelul bietului popor, iară ei se lăfăesc în mocirla desfrăului, aruncând banii cu pumnul femeilor pierdute.

Dragostea de țară acesta a fost motivul articolelor politice pe care le-a scris Eminescu în „Timpul”. Iubirea de neam și de moșie e sufletul sfânt, care transpiră din fiecare viers al lui din poeziile cu caracter social sau patriotic. Dorința unui suflet de a-și vedea patria fericită, îl face pe înfricoșatul proletar să strige:

„Sfărâmați tot ce ațâță urma lor
[bolnavă,
„Sfărâmați palate, temple, ce
[crimele ascund“
„Sfărâmați statui de tirani, în foc
[să curgă lavă“
„Să spele de pe pietre până și
[urma sclavă“

a acelor cari „sucul cel mai dulce pământului i-l sug”, adunând prin specula milioane „ce în grămezi sunt strânse din sudoarea prostitului popor”. (Împărat și proletar).

În aceste versuri e revolta, pe care o simte Eminescu față de acei indivizi, cari n’au nimic sfânt, căci nu cred în Dumnezeu, în religie, într’o ordine divină etc.

„Ordinea divină este cuvântul, pe care aceștia l-au inventat spre a învâli interesele lor personale, interesele de a rămânea bogăți”. etc. (Despre creștinism art. pol.) Pentru aceștia religia este „o frază de dănsii inventată ca prin a ei putere să fină pătura de jos în jugul sclăviei”. Idee care a făcut pe foarte mulți să zică că Eminescu a fost ateu. Eminescu ateu? Dar e o absurditate numai să ne gândim la așa ceva. Eminescu are momente de religiozitate mistică, pentru că la nici un individ marile instincte nu se arată cu mai multă evidență ca la genii. Dacă totuși el a afirmat ideea de mai sus nu rezultă că el a atacat „religia în sine”, că a fost ateu, — ci a spus aceasta cu convingerea, că *cea mai măreață dintre revelațiile Dumnezeirii, este o simplă formă pentru cei mai mulți dintre indivizi*, cari socotesc că religia este un instrument de despotism, pentru a lega poporul de interesele lor meschine. Eminescu e departe de a împărtăși vreuna din doctrinele „ateiste” căci sufletul lui a fost adăpat *la izvorul credinței noastre strămoșești*, care a ținut tenace neamul nostru, în toate clipele de

restriște cari au trecut peste capul lui în decursul veacurilor.

Religie, morală, familie și stat sunt pentru Eminescu valori morale definitive de un înalt ordin și condițiuni cari sunt însăși scopul existenței omenești.

Ca filozofie de Stat Eminescu, influențat de Kant, consideră ca dogmă fundamentală, analogia dintre Stat și natură. El privește statul ca un produs al naturii și al rațiunii omenești. „Schema cursului naturii, zice Eminescu, este un cerc de forme, prin care materia trece ca prin puncte de tranzițiune. — Astfel ființele privite în sine, sunt asemenea unui râu curgător, pe fața căruia sunt suspendate umbre. Aceste umbre stau pe loc ca o urzeală, ca ideea unei ființe sub care undele râului etern curg mereu, altele formează o băătăură, singură ce dă consistență acestor umbre și totuși ea însăși este într’o eternă tranziție, într’un pelegrinaj din ființă în ființă, un Ahasver în formele lumii. Ființele, zice Eminescu, nu sunt altceva decât părți constitutive ale întregului — forme mai mici de tranziție — prin urmare esența ființelor este forma, esența vieții mișcarea — trecerea materiei prin ele. Statul are tendințe de a se osifica în forme — umbre de legi — prin care generațiile consecutive trec asemenea materiei fără voință prin formele existenței”. (Natura și Statul art. pol.)

Și acum analogia dintre Stat și natură. — Eminescu găsește că „statele omenești au felul statelor de albine, pentru că oamenii duc o viață instinctivă ca și ele”. Priviți la un mușuroi — statul furnicilor — „ce ordine, ce măestrie, ce armonie în lucrare. De ar avea cărți, jurnale, universități, ai vedea pe literați făcând combinații geniale asupra acestei ordini — dar, zice Eminescu, nu inteligența aranjează această ordine de lucruri, ci ceva mai *adânc „natura”, care stabilește echilibrul în stat*”. (Cezara).

Dar în cecece privește echilibrul în stat, el trebuie să se bazeze pe virtuți, și pe legi naturale, pentru că virtutea e dreptul nepus în discuțiune — dreptul e echilibrul — echilibrul e lumea, zice Eminescu, „Echilibrul în stat e ca sănătatea în corp”, fiindcă adevărul, dreptul și virtutea sunt elementele, cari fac, ca organismul unei națiuni să funcționeze armonic și bine. Dar pentru că echilibrul în stat să fie posibil, trebuie ca cetățenii aceluia stat să fie de aceeași rassă, din acelaș sânge,

să aibă aceleași aspirațiuni, să fie atrași unul spre altul prin legătura aceea tainică a iubirii. Într’un stat nu poate să fie echilibru, un popor nu poate să progreseze, dacă indivizii aceluia stat, fii aceluia neam nu urmăresc același ideal, dacă n’au aceleași aspirații și aceleași tendințe.

Eminescu a înțeles ca și marele nostru filozof V. Conta, că după cerințele științei, cea dintâi condițiune pentru existența unui stat este aceea ca poporul respectiv să fie de aceeași rassă, pentru că pe acest adevăr se bazează principiul naționalităților. Problema aceasta pericolul grozav care amenință să nimicească iubita noastră țărișoară, și împotriva căruia generația tânără și entuziastă de astăzi a început lupta pe viață și moarte, a preocupat mult pe Eminescu. Pentru el Evreii sunt cel mai mare pericol ce amenință națiunea românească cu exterminarea, *dacă acești paraziți nu vor fi expulzați din țară, sau „excluzi dela drepturile publice și private”*. (Maltratare art. pol.)

La strigătul de alarmă — al lui Conta, care în cele două discursuri politice ținute în adunarea deputaților în 1879 cu ocazia modificării art. 7 din Constituție, Eminescu a fost cel dintâi care a răspuns acestei chemări. În înflăcărarea lui de apostol și prin intuiția curată a sufletului său de român, la vederea acestui pericol, a început să lupte din toate puterile cu condeii și cu cuvântul, împotriva evreilor, cari pentru el sunt „o seminție parazită, cari trăesc din traficul muncii străine, din corupțiuni, din minciuni și calomnii”. (Despre drepturile pol. ale evreilor). — „Seminție parazită, zice mai departe Eminescu, căci ce servicii a adus omenirii îndărătnicul și egoistul neam jidovesc? Propoveditorii corupției, ei sunt simptomul unei boli sociale care produc moartea naționalităților”. Evreul pentru Eminescu reprezintă „concurența nesănătoasă a muncii rele, superficiale cu munca dreaptă și sănătoasă”. „Eftin și rău e deviza jidanului până ce ruinează pe lucrătorul creștin, scump și rău e deviza lui când rămâne stăpânul pieții. Deci acești indivizi cari își fac din ponegrirea meritului, din calomnie și înțirgă o meserie pentru a trăi de pe o zi pe alta, acești importatori de otrăvuri sociale nu merită drepturi nicăiri căci nu muncesc”. (ap. cit.) Cu atât mai puțin la noi în țară căci „prin ce sacrificii și-au câștigat dreptul de aspira la egalitatea cu cetățenii statului ro-

mân? *Ei au luptat cu Turcii, cu Tatarii, Polonii și Ungurii? Prin munca lor s'a ridicat vaza acestei țări? Prin unul din ei și-a câștigat neamul românesc un loc sub soare?* Ei singuri — cu totul deosebiți și având tendințe deosebite de poporul nostru, vorbind în familie limba germană, abonați la ziare dușmane nouă și hrănind împotriva noastră un spirit dușmănos și cuceritor, fiind totdeauna o armă a străinilor în contra noastră. Legea zice, că cine conspiră cu străinii în contra instituțiilor țării și a poporului în mijlocul căruia trăește, este un trădător. Merită un trădător drepturi? *Nu! De o mie de ori nu!!* (Moltratore).

Din rândurile de mai sus putem vedea dragostea nemărginită pe care o avea Eminescu pentru necăjitul popor românesc. El nu trăia decât prin sufletul neamului și nu simția, decât prin inima lui. „Iubesc acest popor bun, blând și omenos, pe spatele căruia diplomații croesc hărții, rezbele, zugrăvesc împărății — iubesc acest popor nevinovat, care geme sub măreția tuturor palatelor de ghiață ce i-le așezăm pe umeri!! (Geniu pustiu). Iubia acest popor cu patimă, și din complexul de trășături fundamentale cari alcătuiesc personalitatea atât de puternică și atât de completă a lui Eminescu, elementul preponderent, sentimentul care a dominat în sufletul lui, a fost sentimentul național. Naționalismul a fost scânteie, care i-a mai luminat trudita lui viață și a făcut ca în clipele dureroase să-și găsească un liman la care să se refugieze. La lumina acestei raze D-zeești, s'a luminat întunecatele lui gânduri, plâsmuindu-se, din antagonia dintre realitate și ideal, cele mai sublimе accente de revoltă sufletească cari s'au putut naște într'un suflet, chinuit de durerile pe cari le îndura neamul său.

Eminescu a simțit până'n adâncul sufletului său mare tragedia poporului nostru. *Trecutul a fost pentru Eminescu nimbul sfânt, care i-a mai înseninat viața pe care a trăit-o numai în noaptea gândurilor lui. La acest liman s'a refugiat scârbit de oportunismul contemporanilor cari nu mai aveau nimic sfânt în ei; nici dragostea de patrie, nici credință în Dumnezeu.* „Voi, zice Eminescu, adresându-se mărețelor umbre ale trecutului, erați pierduți în gânduri sfinte. Voi aveți o patrie, pentru care vă jertfiți viața, — aveți un D-zeu pe care îl iubiți din tot cugetul vostru. Voi ați trăit o lume,

care pentru noi e numai o viziune. Noi — noi epigonii, zice Eminescu, suntem mici de zile mari de patimi. Dumnezeuul nostru este o umbră, și patria noastră o frază, în noi totul e spoyală și lustru.“ Pentru noi „o convenție e iotul, ce e azi mâine-i minciună.“ (Epigonii).

Trecutul — în lumea aceasta de suflete curate, suflete de jertfă, suflete cinstite și unite într'una și aceeași ființă prin sufletul divin al dragostei de neam, îi plăcea lui Eminescu să trăească. Conștiu de vitalitatea poporului nostru, pentru-că el și-a dat cea mai mare parte din viață și întreg sufletul lui, ca să cunoască viața și rostul neamului nostru în lumea aceasta. N'a fost poate alt suflet care să iubiască poporul, așa cum l-a iubit el. Iubia acest popor pentru-că-l cunoștea, — îi cunoștea sufletul lui mare din proprie intuițiune. Din versurile și din proza lui putem vedea, că Eminescu a fost un adorator al sufletului românesc, — un cercelător al culturii vechi românești, pentru care avea o adevărată venerațiune.

Eminescu știa, că în sufletul poporului nostru e ascunsă o vitalitate foarte mare și din această cunoștință întemeiată pe patriotismul religios al strămoșilor noștri, poate n'a exisiat om al timpului său în sufletul căruia să fi stăpânit cu mai multă putere ideea unității naționale. Un popor care a înfruntat viforul groaznic al vremurilor și a rămas neclintit, nu poate să piară; „căci rămâne stânca, deși moare valul“, zice Eminescu. Pentru un asemenea popor, cu un trecut așa de glorios și mare, Providența trebuie să fi hărăzit și un viitor mare, căci dealungul veacurilor trecute clipele prin cari a trecut neamul nostru au fost felurite; unele din ele prin eroismul lor au atins sublimul, iar altele sunt atât de desnădăduitoare, încât ne storc lacrimi. *Dară din timp în timp apare câte un punct luminos, câte un profet național, al cărui glas evanghelic pătrunde până la lacrimi și la auzul căruia sufletele strămoșilor noștri prind a se oțeli, pornind cu neînfrântă putere la înfăptuirea idealului lor.* Aceasta e misiunea sfântă pe cari o au de îndeplinit apostolii neamurilor — oamenii mari ai popoarelor — misiune pe care Eminescu a dus-o la îndeplinire cu sfințenie.

Glasul lui se aude plin de amărăciune în „Doina“ — iar în poezia „Ce-ți doresc eu ție dulce Românie“ de un profetism înălțător:

„Ce-ți doresc eu ție dulce Românie“
„La trecutu-ți mare și mare viitor“.

Pentru trecut — drumul spre Golgota neamului nostru — avea Eminescu, după cum am văzut și mai sus, o adorație dușă până la paraxism, de aceea în Satira III-a idealismul lui național atinge apogeul:

„N'avem oști dară iubirea de moșie
[e un zid
„Care nu se înfiorează de a ta faimă
[Baiazid

Acestea sunt versurile pe cari poetul le pune în gura slăvitului voevod Mircea — versuri eșite din adâncurile clocotitoare ale unui suflet, care-și iubește țara nespuse de mult. *În persoana eroului Mircea, Eminescu a sintetizat întreg crezul, întreg sufletul neamului nostru înfiripat din dureri, împletit în decursul veacurilor din dureri cu durere, din lacrimă cu lacrimă, pe calea spinoasă a suplicului.* În cuvintele Bătrânului Domnitor, Eminescu cuprinde eroismul spiritual din doctrina naționalistă a românilor, care poate fi pildă la toate neamurile de pe pământ. Crezul din „Satira III-a“ poate să spună lumii întregi că la gurile Dunării este un popor, care în cea mai grea a lui obidă, nu s'a lăsat învins de durerile realității, ci transfigurat de sfințenia idealului, a luptat pe viață și moarte; „ea să-și apere sărăcia și nevoile și neamul“. Acest crez e cel mai sublim simbol, pe care ni l-a lăsat strămoșii ca moștenire sfântă, făurit din dragostea lui D-zeu și a patriei. E sufletul sfânt, pe care l-a dat Creatorul Neamului românesc, pentru-ca să-și ajungă izbânda și să se ridice spre ideal. De ai fi trăit tu Apostol al românizmului să vezi că dragostea de patrie care ți-a încălzit sufletul tău mare, nu s'a stins în inimile românilor ci cu acelaș foc, cu aceeaș dragoste au apărat glia strămoșiască, murind cu sfântul crez al lui Mircea cel Bătrân pe buze: „Pe aici nu se trece“.

Aceste cuvinte pe cari 800.000 de eroi le-au scris cu sângele lor pe văcelele și pe văile mândrei noastre țări și pe cari cu câteva sute de ani înainte i-le spune Mircea trufașului Baiazid, sunt simbolul sfânt, pe cari strămoșii l-au purtat veșnic în sufletele lor în lupta pentru existență — în calea spre Golgotă — ne lăpădându-se nici odată de el, pentru-că simbolul acesta a oțelit sufletele generațiilor de eroi, cari au făurit România mare.

O cât este de frumos, cât este de sfânt, cât este de sublim patriotismul care a încălzit inima lui Eminescu,

care dacă s'ar descrie în tot sublimul amănuntelor lui, am avea una din cele mai înălțătoare jertfe făcute pentru înfăptuirea unui ideal. Naționalismul lui Eminescu are accente atât de sincere, atât de curate, atât de neprihănite, atât de aproape de divin, încât ne înduioșează dacă ne oprim să-i ascultăm rostul. Eminescu a fost și va fi un simbol al naționalizmului românesc, căci el a posedat în sufletul lui tot ce este mai adânc și mai curat în sufletului neamului său, dragostea de patrie împărtășită din veșnicia adevărului peste fugarele clipe ale vremii.

Deci generație entuziastă, tineri luptători, cari ați început o luptă așa de grozavă pentru mântuirea acestui neam dela peirea pe care i-a

pregătit-o străinii, ridicați-i ca pioasă amintire în templul curat al sufletului vostru un altar, celui mai mare și mai nenorocit poet al neamului nostru. Duiosă lui imagine să vă stea veșnic înaintea ochilor sufletești, iar dragostea de patrie care se desprinde din rândurile lui să vă lumineze sufletele și să vă ștealească cugetele, ca să învingeți în lupta pe care ați început-o, pentru mântuirea neamului nostru și mărirea lui D-zeu.

„Cine a îndrăgît străinii“

„Mânca-i-ar inima câinii“

„Mânca-i-ar casa pustia“

„Și neamul nemernicia“.

„Doina“.

Nic. Balca.

Din durerile satelor noastre

Neajunsurile țăranilor din comuna Glod — Un cuvânt de apărare — Generația nouă

Era, într-o zi de vacanță de vară, pe înserate, când din frunțașă comună Glod, de pe valea Someșului, un grup de oameni mă cercetează în casa părintească din Bârsău. De pe fața lor radia năcazul și, trășăturile feței lor trădau o adâncă indignare și, dacă este adevărat crezul (teza) fiziognomiștilor, că fizionomia omului trădează sufletul acestuia, atunci cu toată puterea științifică relativă, a acestei teze pot afirma, că conștiința acestor oameni ce-i cunoașteam blânzi din fire și nobili, clocotea ca un vulcan, fapt care se relevă cu o justificătoare putere din vorba și plângerea lor.

*

Comisia de expropriere pentru loturi de case, compusă din dr. Dragoș, judecător Gherla, secretar-judecător: dl Moldovan, agronom regional Ileana: Bucur Niculescu, delegat al Ministerului de agricultură pentru județul Someș: Alexandru Paul, s'au prezentat în ultimile zile a luni Iulie a. a. în comuna Glod, și după constatările la fața locului și potrivit indicațiilor date de delegații agrari locali, delegații săteni în frunte cu primarul, s'a procedat înregistrând exproprierea celui mai accesibil și mai cores-punzător loc, în întindere de 5 jug. și jumătate a crășmarului, marelui proprietar de pământ, întreprinzător de lemne, var și proprietar de moară cu aburi a dl Samuel Heschel din Glod.

Destinația acestui pământ expropriat conform legii, născute din pro-

misiunea M. S. Regelui Ferdinand I al României-Mari, făcute la Iași în timpul refacerii, ostașilor ce aveau prin sângele și carnea lor, să cucerască pământul țării, apărându-l, era să servească de case pentru 15 români săraci și pentru ridicarea în această comună: o casă națională, o școală de Stat, o casă comunală (Primăria) și, o casă parochială.

Procedeul înțelept, drept și românesc al comisiei de expropriere de sub presidenția dlui judecător Dragoș, a stărnit multă bucurie în rândurile țăranilor, luându-se dela acela care singur avea de unde să dea, alegând locul cel mai potrivit, ca noul sat și clădirile comunale, să se zidească, în continuitate cu grosul comunei, întregind golul dintre comună și gara locală.

Și țăranii mi-au spus între altele „Acest jidan bogat, de nici el nu știe ce are și ce nu are, a încredințat pe adv. dr. Mahălă Marcoviciu din Ileana, să înainteze recurs contra expropriării, când el știe, că alți nu sunt dela care să se poată expropria, iar legea acordă acest drept îndreptățitorilor, ca echivalent serviciului lor depus pentru țară, când jidanul n'a făcut mi-liție deși nu are nici un defect care să-l poate sustrage dela aceasta datorie elementară, care planează deopotrivă asupra tuturor cetățenilor, când el n'a fost în război ci s'a îmbogățit acasă, în timp ce noi îl apărăm cu riscul vieții noastre, iar pe ai noștri rămași acasă îi frapa prin răsfățarea întregii sale familii în belșug, prin

atitudinea sa de șovinist ungar, în plus crescându-și, și azi copiii în spirit dușmănos, folosindu-se exclusiv de limba maghiară, când el știe că s'a îmbogățit prin „camătă și porție“. Noi știm cu ce sume minimale s'a cumpărat o mare parte din pământ (10 zloți un jug. și aceea fiind echivalentul băuturilor consumate, stau la dispoziție pentru confirmare cartea funduară și martorii localnici), când el nu este econom ci lucră prin brațele noastre a plugarilor profesioniști, dând totul în parte, ocupația lui principală fiind gheșeftul și cărciumăritul, și alte indeletniciri mai mult sau mai puțin exploatare a muncii noastre grele și amare. Ar fi putut să nu înainteze recurs, cel puțin acest modest tribut solicitat și împus de lege, să-l fi dat de bună voie, El, care trăește pe acest pământ udat și apărat cu sângele nostru, spre binele comunei, și a celor ce l-au apărat în timp ce el s'a îmbogățit pe umerii celor rămași la vetre: copii, mame, babe și moși (ceata infirmilor). Numai dela el s'a putut lua ceea ce legea solicita pentru a întregi lipsurile comunei și a satisface pe țăranii săraci, căci el este proprietarul a circa 200 jug. pământ, crășmar de profesiune, proprietar de moară cu aburi, întreprinzător de lemne și var, și la urmă, pământul său este situat în locul cel mai potrivit al comunei“.

— Din expunerea menționată de către țăranii glodeni, să face lumii nă desăvârșită, asupra cazului. Ca unul din partea locului afirm că de fapt, în comuna Glod alt individ, care de profesiune să nu fie plugar și, să posedă pământ, nu este, câți atunci contribuție se putea distribui și asupra acestora. Dar, ar fi nedrept, dacă s'ar intenționa să se salveze din pământul expropriat chiar numai o parte, căci atunci ar cădea victime a legii pentru „exproprierea de loturi de case“ țărani, plugari de meserie, pe cari îi apără cu aceeași vigoare „legea expropriării“, întrucât, la baza ambelor legi stă îmbunătățirea sorții materiale ale țăranilor plugari de meserie, și conchid că numai așa este drept și românesc, ca să se mențină sentința de expropriere asupra celor 5 jug. și jumătate al d-lui Samuel Heschel.

*

În ziua de 27 August a avut loc, desbaterea în cauza recursului la Tribunalul din Dej, cei interesați fiind cu toți săraci, nu și-au putut angaja avocat să-i apere, dl Hes-

chel proprietarul, a avut de avocat pe dr. Mahălă Marcovici din Ileana. Incapacitatea materială s'a și produs efectul: *din toate recursurile desbătute în aceea zi, numai asupra recursului amintit nu s'a dat sentință definitivă de menținere a exproprierii înregistrată, ci s'a trecut la corectivul: „o nouă comisie să cerceteze situația la fața locului și să procedeze după cum va găsi de bine“.*

Eu cred și afirm, că prin liberul arbitru al judecătorilor s'a adus o trăgănare a cazului, înregistrat prin amânarea aducerii unei sentințe definitive favorabile, și aceasta în dauna îndreptățiților, deși se putea evita acest neajuns prin puterea motivelor invocate de îndreptățiți, fapt ce a și determinat din partea d-lui consilier agricol, E. P. Podoaba, o apărare înversunată în favoarea îndreptățiților. Autoritatea dl. cons. agr. al județului Someș, ca cunoscător a adevăratei situații din comuna Glod, ca profesionist, încă pledează în sprijinul afirmațiunii mele că: *liberul arbitru al judecătorilor au ridicat neajunsul trăgănării sentinței definitive, deși indicile exacte și autorizate, motivele iuridice, solicitau imperios o sentință definitivă confirmatorie.* (Liberul arbitru nu este absolut, în înțeles real, el poate fi pus la punct de avocatul iscusit). Dreptatea sătenilor este așa de evidentă, încât, noi nu ezitam a crede, că aceasta comisie, nu poate să procedeze decât tot în felul cum a procedat comisia anterioară.

Cu multă indignare și continue amenințării, îndreptățite din punct de vedere psihologic și chiar juridic, mi-au expus țărani delegați, procedul ce denoată o rutină morală caracteristică altcum al adv. dr. Mahălă Marcovici; și care constă în faptul că aceasta: a somat prin amenințări în calitatea sa de adv. pe delegații săteni agrari să părăsească Tribunalul, întrucât, de ei nu este nevoie. Țăranii înțelegători, și-au menținut calmul, și trecând peste acest incident imoral (talmudic) s'au prezentat la desbaterea recursului. Astfel procedul tendințios n'u s'a produs roadele.

*

Un cuvânt de apărare. Din expunerea situației de ordin economic a comunei Glod, și din autoritatea indicilor în baza cărora s'a înregistrat exproprieria, după cercetarea prealabilă la fața locului de către comisia prezidată de dr. Dragoș, rezultă în mod logic: respingerea recursului neintemeiat al dlui Samuel Heschel.

Cred și afirm, că ar fi o încălcare a legii și un procedeu neromânesc, dacă noua comisie ar solva chiar numai parțial din pământul expropriat, căci necesități imperioase (zidirea de școală etc.), reclamate de diferite legi și, satisfăcute prin puterea legii exproprierii, împune exproprieria în continuitatea com. Glod a lor 5 jug. și jum. de loc;¹⁾ și deci din necesitățile relevate mai sus, ar însemna ca să se expropriese dela alți economi profesioniști, dacă s'ar salva pământul actual expropriat, luându-se dela țărani nevoiași bucăți mici de pământ — poate chiar unicele pe cari le au, dar cari din nefericire împrejurările le aruncă sub dispoziția legii (privită în mod textual, gramatical), pentru motivul că se află în continuitatea comunei sau în alt loc corespunzător — sau expropriindu-li-se chiar părți din grădine; — la cari ca să se procedeze în conformitate cu legea, care spune „că grădinile nu sunt expropriabile“, răuvoitorii ar trebui să ridice incidentul că nu se poate considera de grădină întrucât nu este plantată cu pomi — în timp ce legea exproprierii are la baza existenței sale „îmbunătățirea stării materiale a țăranilor“, principiu de conduită pentru ambele discipline al legii exproprierii; constituindu-se astfel o încălcare de lege prin procedeu teoretic și nu practic, real al legii din partea comisiei respective, căci care ar fi situația dacă nu aceasta: „din doi țărani români, unul care are puțin pământ și altul care n'are nimic, să crezi doi vai de ei, doi sărăntoci, cari își târesc zilele de pe o zi pe alta“.

Aceasta este situația de drept din chiar art. legii: se expropriază dela cel ce are mult, iar nu dela plugarul de meserie, cărora legea exproprierii unde este le mai dă nu ca să le ia prin „legea exproprierii al loturilor de casă,“ sau dacă se ivește cazul solicitat de împrejurări să dă echivalentul.

Astfel a lucrat întocmai comisia de exproprierie prezidată de dr. Dragoș.

— Involuntar mă întreb atunci de ce s'a delegat alta comisie?

— Nu s'a putut rezista argumentelor ridicate de adv. dr. Mahălă?

Ca adaus la cele spusă, rezum motivele cari pledează pentru respingerea Recursului în următoarele puncte:

¹⁾ „O satisfacere incompletă nu este o satisfacere,“ spune cunoscutul economist Wilhelm Vock în cartea intitulată: Die Grundzüge der Finanzwissenschaft.“ Leipzig 1894. pag. 18.

1. Samuel Heschel, este singurul proprietar mare de pământ din comuna Glod, și, pământul actual expropriat este cel mai accesibil pentru a servi destinațiunii menționate. În plus adăugând ca profesiunea jidanului este crâsmăritul și geșeful, iar pământul este lucrat prin săteni, în parte.

2. Modul cum s'a agonisit pământul, absoalvă pe toți ceilalți plugari profesioniști din comuna Glod, înainte de-a executa pe Samuel Heschel, de-a cădea sub sancțiunile „legii de exproprierie a loturilor de case“ într'u-cât este singurul care a cuprins loc cu atâta ușurință și cu prețuri chiar sub minimale (10 zloți un jugâr) explotând țărani pătimași; un sătean definind originea averii lui „din porție și camătă“. Acest mod relevază sistemul parazitărilor, imoral, pentru care nu există alta sancțiune decât conștiința omului, dar care constituie chiar sub raport juridic, un marcant element etic — relevând calitatea titlului juridic în baza căreia posedă pământul — care în mod justificat de rațiune și dreptate se poate arunca în cumpăna justiției.²⁾

3. În baza promisiunii solemne, făcute cu ocazia revoluției, în fața sătenilor, că se obligă că tot ce-i va expropria legea fără împotrivire, de bună voie, îl va trece în mâinile țăranilor. Chiar și moralul acestei încălcări de promisiune, și sentimentul de ordine superior al locuitorilor din comuna Glod, pledează pentru respingerea recursului „Samuel-Mahălă.“ Incidentul, că promisiunea s'a făcut în timpuri anormale, și poate sub presiuni, dacă anihilează încâtva puterea promisiunii ca factor juridic, nu slăbește vigare exproprierii, căci care este concluzia întrebării: De ce n'a fost nevoie să facă altul promisiunea?

4. Exproprieria dela dl Samuel Heschel s'a făcut strict în conformitate cu legea și față de el să relevă prioritatea într'ucât expropriindu-se altor țărani trecând peste dl Heschel, s'ar înregistra un procedeu ilegal, într'ucât legea prevede expres „îmbunătățirea stării materiale ale plugarilor români,“ și nu exproprieria lor, iar necesitate extremă nu poate avea loc.

Notez, făcând rechizitoriul acestui recurs impotent din naștere „Samuel-

²⁾ Vezi: despre necesitatea elementului etic, și condamnarea procedurilor mârșave, la baza activității economice, în cartea: Nouveaux principes de l'économie politique.“ 1918, a lui Simonde de Simondi.

Mahălă, "s'ar putea spune lucruri cari ar implica chiar caracterul de neseriositate, căci din capul locului nu este îndreptăţit, neavând la baza proprietăţii expropriate, titularul, nici demnitatea de-a fi câştigat prin muncă şi sacrificiu pământul în în litigiu.

Din aceste cuvinte, să evidinţiază îndeajuns dreptatea ţaranilor, îngrijoraţi, ca nu cumva acest jidan pe care cu atâta greutate îl ţin în cârcă, îmbogăţindu-l zilnic, să nu se sustragă şi de data aceasta, lăsând sarcina ce numai lui îi compete în spatele ţaranilor români, după cum a mai făcut în timpul războiului, când el a patronat satul golit de ţaranii români, trimişi să apere ţară străină. Azi, a sosit momentul, când să poate face dreptate şi românului obijduit de veacurile împilărilor şi întunecul neştiinţei!

Am credinţa, că aceste rânduri, dacă organele competente nu sunt îndeajuns informate, v'or preveni şi nu vor lăsa să se înregistreze vre-o nedreptate?

Acest tablou constituit în acelaşi timp, o iconă vie, care vorbeşte din durerile satelor noastre, împetrişite de jidanii, cari le exploatează fără cruţare şi fără nici un scrupul de bunăcuviinţă, îmbogăţindu-se din nimica pe spatele noastre, sfidându-ne cu atâta dispreţ în propria noastră ţară.

— Cine e învăţat să rabde, să mai rabde, dar pe noi nu ne-au învăţat părinţii şi istoria ţării noastre: să răbdăm...

— Până când cred politicieni acestei „Ţări de Ţarani,“ că prin neprevăderea, nepăsarea şi venalitatea lor, vom răbda umilirile străinilor în ţara noastră şi, vom tolera exploatarea incalificativă a acestor parazitari talmudici?

— Suntem noi stăpânitorii acestei ţări, sau mai e nevoie de sânge şi carne, ca să rescumpărăm pământul „Ţării,“ moştenit dela strămoşi şi cucerit cu sânge şi prin sabie?!!

— Da?!!

— Atunci, ne spune-ţi, vă mai dăm şi carne şi sânge, dar „Ţara Noastră,“ nu e de vânzare!!!

— Până când crede acest popor bestial şi păgân al lui Izrael, născut din păcat şi minciună, (Ioan 8, 44)³⁾

³⁾ Ioan, 44. „Voi sunteţi dela părintele vostru diabolul şi poftele părintelui vostru voiţi a face. Acela a fost ucigătorul de oameni dela început şi nu a rămas în adevăr, pentru că nu este adevăr într'insul. Când vorbeşte minciună, vorbeşte dintr'ale sale; că mincinos este şi părinte al minciunei. Dar mie nu-mi credeţi pentru că vorbesc edevărul“.

şi blăstămat din naştere de cuvântul Dumnezeesc⁴⁾ că var abuza de bunătaţea şi răbdarea noastră?!!

— La luptă!

— Le Luptă Fraţi Români-Creştinii!, sub steagul tricolor al „Ţării,“ sfinţit de biserică şi înpănat cu sfânta cruce şi svastica străbună, sub falangele măreţe ale „armatei naţionale“ a „Ligii Apărării Naţionale Creştine“; **pentru drepturi şi viaţă naţională şi creştină pe pământul sfânt al „Ţării Noastre“!**

— „Generaţia nouă“ s'a spus

⁴⁾ Vezi legenda creştină „Der Ewigelude“.

Scrisoare din Ocna-Mureşului

Domnule Director,

Răspunzând notei de informaţiune apărută în ultimul număr al Onor. Dv. Reviste, cu privire la concedierea mea din „Uzinele Solvay“, vă rog să binevoiţi a dispune ca în legătură cu aceasta să se însereze în numărul viitor al Revistei, următoarele:

Concedierea mea din susnumita întreprindere fiind un fapt divers ce nu prezintă nici un interes pentru opinia publică, voi insista numai asupra stărilor de fapte ce se desfaşoară în „Cetatea“ maghiaro-teutonă de aci, ridicată în mijlocul societăţii belgo-române „Solvay“, de o mare importanţă industrială, a cărei consiliu de administraţie este compus în majoritate din membrii români.

Am recurs la calificativul de „cetate“ nu numai pentru a desemna zipurile ce o înconjoară, porţile păzite cu strictete medievală, lipsite doar de podurile feudale, în schimb înzestrate cu telefonul modern, gata ori când a anunţa primejdia ameninţătoare, ci mai ales pentru a ţinti la forţele sufleteşti în cari aceşti străini au ştiut să se închidă dela unire încoace, ca într'o fortăreaţă, fără a lăsa să se bănuiască din afară nici cea mai mică mişcare nici cel mai mic plan de luptă, slobozind, doar când găsesc teren propice, săgetele lor înveninate de ură, şovinism, irendentism, etc. *în proprii lor ocrotitori.*

Unguri, Saşi, Cehi, Nemţi, Ruşi, Slovaci etc., foşti adepţi a lui Bela Kuhn, s'au refugiat în cuibul acesta, atraşi de bunăvoinţa românească şi de protecţiile larg oferite de şefii lor, cari la rândule sunt tot de obârşie străină şi venetică, pentru ca sub scutul acestei societăţi, *cu firmă şi capital latin*, să sfideze şi să batjo-

cuvântul răspicat: **Ceterum censeo, Iudeum esse expellendum!**

— Români! pe steagul nostru stă scris:

„Hristos, Regele, Naţiunea“.

Ionel A. Mureşeanu.

student în drept la Universitatea din Cluj.

N. A. Cazul a fost relevat şi în numărul 193 anul VIII de Vineri 3 Sept. 1926 al ziarului „Patria,“ în articolul intitulat „Nedreptatea ce i s'a făcut munei Glod cu exproprierea,“ aci însă este descris în toată estinderea lui şi nu în mod succint ca în „Patria“ în acelaşi timp adăugând şi un cuvânt de apărare, şi imperativul „Generaţiei noi“.

curească ţara şi pe aceia, *pe spatele cărora s'au căpăţuit.*

Iată ce elemente periculoase se ascund la noi sub masca făţărniciei, (în faţă se linguşesc, în spate ne biciuiesc) elemente oricând gata de a sări în ajutorul duşmanului ce pândeşte momentul prielnic distrugerii noastre!

Iată cui dăm noi ospitalitatea!

Iată la cine e nevoit bietul muncitor manual şi intelectual român să cerşească de lucru, pentruca să fie respins cu perfidie şi nemernicie în favoarea elementelor streine, suspecte şi nevrednice dar cari nu au mare defect de a fi român în ţara românească!

Şi iată cine are îndrăzneala să ceară cetăţenia română, pentruca sub protecţia acesteia să submineze nebanuiri de nimeni, interesele naţionale şi siguranţa statului român!

Dar pentru ca să fiu mai scurt şi ca să nu prelungesc prea mult tulburarea sufletească a celor ce sunt cu muşca pe căciulă, voi termina cu câteva întrebări:

Di Karl Negro, (director prin lipsă de concurs) ar putea să răspundă la întrebarea: oare de ce s'a văicărit la siguranţa din Cluj (unde a fost somat să dea lămuriri referitoare la recentul complot comunist din Ardeal) că n'ar găsi funcţionari români, când respinge regulat ofertele de serviciu româneşti, iar pe puţinii funcţionari români, îi persecută şi concediază pe motivul incapacităţii? Oare sunt mai capabili cofetarii, muzicanţii, menajerele şi goadele inferioare (scoase din armată) toţi de naţionalitate străină şi a căror şef are onoarea să se numească, decât elementele româneşti cinstite şi cu pregătiri speciale?

Dar Di Beuthe (coleg servit şi devotat al domnului de mai sus)

ne-ar putea da lămuriri cu privire la prietenia d-sale cu toți aceia ce s'au dovedit că ne sunt ostili? — Pentru ce le ia apărarea? În calitate de francez? pe baza așa ziselor principii „Solvay“-niene? sau mai bine zis pentru a întări proverbul românesc „corb la corb nu scoate ochii“?

În al doilea rând, mai are Dl Beuthe curajul să afirme că a-și fi „ridicule“, ca atunci când am căutat să-i deschid ochii asupra celor ce se petrec aci, acum, când însăși Siguranța Statului mi-a întărit bănuelile, fără nici o intervenție din partea mea? Mi se pare D-le Beuthe, „que nous avons change de rôle!“

O mică explicație din par- ea celor doi, trei slujbași, ce-și zic români, în schimb uneltele umile și demne de clică în care au intrat: cum trebuie să se comporte un bun cetățean român, să-și sacrifice interesele personale, fie chiar și persoana sa, atunci când e vorba de siguranța și bunul mers al intereselor statului, sau să se unească cu dușmanii dovedii ai țării pentru a le lua chiar și apărarea la nevoie, asigurându-și astfel starea materială și considerația acestora?

Și însfârșit, repet și eu întrebarea din ultimul număr al „Infrățirii Ro-

mânești“: stiu oare D-nii Consilieri administrativi români ai societății: I. Răducanu, E. Goga, Dr. B. Munteanu, Chr. Tomulescu, de tot ce se petrece în umbra personalității lor? Dacă însă chemarea d-lor în această calitate este numai de a încasa tantumele, atunci mă simt rușinat să-i numesc „români“ pe acei ce nu fac altceva decât să *apere interesele lor și a acelor streini în hora cărora au intrat!* Oare d-nii consilieri nu se simt puțin mai capabili, decât orice mediocritate, ca să dovedească, *că având puțină voință, poți rupe hora în care ai intrat să joci, dând o întorsătură demnă și cinstită mersului actual al lucrurilor?*

Crezând că prin publicarea acestor rânduri nu fac decât să înformez cititorii români asupra unei triste stări de lucruri ce jicnește sentimentul național, (necunoscută încă până acum,) vă mulțumesc anticipat pentru bunăvoința ce mi-o veți arăta inserând d în onor. „Infrățirea Românească,“ cele de mai sus.

Primiți vă rog, D-le Director, încredințarea considerațiunii ce vă păstrează.

Ocnă-Mureșului 20 August 1926.

Ieronim Manta.

Cazul dela Telenești

Pentru cei cari acordă acestui caz o deosebită importanță, privindu-l prin prisma unei doctrine serioase, care pune interesul nației deasupra oricărui considerent internațional, gravitatea lui apare evidentă. Dacă pe ori-ce bun Român îl doare durerea fizică și morală a învățătorului Bodrugă, nu e mai puțin adevărat că o nouă doză de perseverență a fost inoculată luptătorilor L. A. N. C., prin rigida verificare a pericolului jidoveșc pentru țara noastră.

Un învățător Român a fost schingiuit de către jidani din Satul lui Trozky după toate preceptele talmudice. Un fapt care înclăță pentru un moment gurile tuturor; unora prin indignarea fără seamă pe care o vor exterioriza imediat, iar altora din obișnuința de a trece sub tăcere, tot ce nu le convin. În Basarabia tuturor acuzărilor și tuturor curentelor subversive întreținute de acei ce vor ce nu spun și spun ce nu vor, natural s'a creat un curent de completă redeșteptare, care a cuprins pe mulți din cei ce nu râvnesc la voturile tuturor scursurilor galițiene.

Învățătorul trăit în mijlocul țărânului moldovean, eri apăsător de stăpâni și azi de speculanții introduși până în cabinetele oficiale, trebuia să simtă fiorul deșteptării naționale.

Iată-l pe Bodrugă adept al naționalismului integral în mijlocul unui sat jidovesc. Atitudinea lui nu poate fi iertată de semiții ce cred, poate îndrituiți, că tricolorul alb-albastru poate sau trebuie să înlocuiască tricolorul românesc pe malul Nistrului. Cărbunele acoperit de declarațiile de loialitate ale rabinului Trelsohn, trebuia să apară de sub cenușe.

Ziua de 10 Mai nu reprezintă pentru primarul jidan nimic, căci cu nimic n'a contribuit nici el nici strămoșii lui la marea ei; din contra sârbătoarea sărbătorilor românești le este o piedică în tendința lor de completă subjugare a poporului român. Carte românească nu le trebuie jidanilor din Telenești, căci nu au nimic comun cu limba aceasta și mai ales că luptă din răspuțeri pentru a nu avea nevoie de cunoștința ei.

Deaceia au dat atacul în ziua de

10 Mai contra unui învățător român.

Dar tentațiile unor jidani, fie cuiburile lor cât de compacte, ar putea fi înăbușite sever și cât de grabnic.

Dar de cine?

În ziua când Dl Prof Cuza ridică în Adunarea Deputaților această chestiune dureroasă, nimeni nu a găsit nimerit să se asocieze. Preotul, deputat al Orheiului, putea să aplaude adevărul când cu câteva săptămâni înainte făcea vizite canonice în sinagoga din Ielenești, unde cetea în cornul rabinului cu zâmbetul pe buze zilele de binecuvântată mană a diurnei și tuturer avantațiilor unui guvernamental? Putea partidul „țărănesc“ să-și exprime durerea când învățătorul țărănilor din patria lui Stere a fost batjocorit de jidani?

Nu, căci tremură mădulerele vajnicilor țărăniști în fața tunetelor și fulgerelor lui Aristide Blank.

Matadorii naționalismului sui-generis, fie ei regionalști sau adepți ai „omului de cauciuc,“ n'au găsit că titulatura de „național“ al partidului fără program, dar cu doi șefi, incumbă datoria de a apăra pe cel batjocorit în sacra slujbă a interesului național.

Nimeni nu a îndrăznit căci cele câteva sute de mii de voturi jidovești, garantează dreptul de a te putea numi popular.

A rămas glasul președintelui L. A. N. C. răsplătit de aplauzile deputaților celor 125000 de Români și satisfăcut în parte de declarația ministrului de interne, căruia îi dorim curaj.

Cazul Bodrugă este dureros, dar și o întâmplare fericită de a demasca complet presa „democrată“ În timp ce ziarele „Universul“ și „Cuvântul“ i-au dat importanța cuvenită, Sărintarul a închis gura pentru a fi cunoscut și de acei ce se mai îndoiu de ticăloșiile presei de pe strada ce va rămâne odioasă în istoria publicisticii românești. Dacă marele rabin din Iaffa află că s'au spart geamurile unui persianat din Herța, cazul dela Telenești rămâne necunoscut ziarelor ce au ca deviză „apărarea drepturilor omului și garantarea siguranței persoanei“.

Să vadă azi oricine că democrația presei jidovești este dusă până acolo unde asigură autocrația poporului ales.

În fața acestei complicități, în fața provocării evidente, L. A. N. C. are datoria de a duce lupta până la capăt.

Glasuri românești din toate păr-

file țarei cer satisfacție pentru Boderuga și pentru demnitatea rațională, călcată în picioare. Acei ce n'au precupețit trupul pentru țară și veghează ca sufletul să nu le fie pângărit, cer dreptul la viață și la stăpânire pentru acei pe care i-au desrobit și apărat. Să ia seama samsarii cei conjunctivită și infecta populație a ghetto-cerilor, de sub patronajul partidelor cu firme românești, să nu primească plata tutu-

ror nelegiuirilor lor, într'o noapte al Sf. Bortholomeu.

Nu o dorim, dar în asemeni împrejurări o prevedem.

Poporul român e tolerant, dar când provocarea va întrece marginile răbdării, zăgazul se va rupe și nimeni nu-l va putea acuza, căci a fost în *legitimă apărare*.

Ion Fotiade,
cand. Inginer.

Mai mult românism și mai puțin politicianism

Să se fi schimbat oare atât de mult, el, copilul dela țară, cântărețul suferințelor unui popor întreg, el în care își pusese nădejde un neam întreg!?!
Aceasta este întrebarea ce și-o pnn acei ce credeau că în fine a răsărit și pentru ei soarele mult așteptat; desiluzia e cu atât mai crudă cu cât au așteptat în zadar.

Bătrânii, își șterg grăbit o lacrimă apărută în colțul ochiului aproape stins și zic, dând din cap scutuându-și pletele argintii cu amărăciune: „I-am pierdut și pe acesta, Dumnezeu și-a întors iarăși fața dela noi; arginții strălucitori ai iui Iuda și-au ajuns scopul, au reușit să'l ademească“.

Iată la ce întrebare și răspuns, ajung toți acei ce l-au ascultat, împreună cu noi, pe poetul Octavian Goga — actualul Domn Ministru de Interne — atunci când în Sala Teatrului Național din Cluj în cuvinte pline de duh și de simțire a vorbit despre „Ideia Națională“.

Dar, de atunci, timpul și-a urmat cursul său, multe foi din calendar au dispărut și așteptarea ni e zadarnică. — Acel ce ne vorbea atunci în cuvinte atât de simțite, ce te pătrundeau până la suflet, astăzi și-a uitat vorba, el nu mai e pentru noi, e ca și cum l-am fi pierdut. — El nu mai e astăzi decât meschinul politician, care-și impune ca principiu uitarea și care trage cu buretele peste tot ce făurise până acum, lăsând pradă deziluziei pe toți cei ce prea se încrezuseră.

El astăzi este surd, nu mai aude freamătul codrului prădat de lifta spurcată jidovească, pe care altădată îl cânta în notele plângătoare, ce l-au făcut poetul neamului obișnuit.

Nu aude nici murmurul și nici scrâșnetul poporului, de lângă care se pare că s'a deslipit cu totul și

care sbate jefuit și spoliat de stăpânul și cărciumarul perciuinat.

Rachiul ce'l toarnă, Românul pe gât, e cu mult mai amar, căci pe lângă otrava jidănească conține și veninul produs de cruda deziluzie încercată cu ocazia nădejdei ce și-o pusese în el, în salvatorul poet.

În fine el astăzi nu vede cum Românii — umili funcționari — trimiși ca spioni ai românismului tocmai pe la granițele îndepărtate ale țării sunt batjocoriți și huiduiți de cine? de jidani, lepre și paraziți, pentru ce? pentru că simt românește și lucrează pentru luminarea și propășirea acestui neam.

Toate acestea se petrec sub ochii autorităților administrative — prefect, polițai, jandarm — însă cari închid ochii, naud, nu văd, orbiți de strălucirea arginților jidănești ce miroase încă o sudoare românească. Ei, criminalii, nu-și dau de seama că prin această forță a lor, sunt asasinii unui neam ce nu va avea decât cuvinte de dispreț pentru memoria lor.

Știm din ce în ce mai alarmante, ce ne sosesc de pretudindenți, dovedesc cu prisosință că cuțitul ajunge la os.

Tolerarea mai departe a unor Români inconștienți — funcționari administrativi — cari se fac pentru un blid de lince unelte și cozi de topor ale streinilor de neam și sânge, ar fi ca și cum am dori cu toții aceasta, ca și cum imposibili și fataliști ne-am aștepta un sfârșit predestinat.

De aceia, Români de inimă, cu simțiminte curat românești, ne îndreptăm gândul la Ministrul — poet și-l rugăm ca măcar acum în ceasul al 11-lea să-și aducă aminte de cele ce spunea când vorbea despre „Ideia Națională“.

Să se scoboare dela înălțimea scaunului D-sale și să mai pășiască și

printre cei mulți și umiliți aplecându-și urechea și la freamătul codrului ce geme sub securea criminalului jidan, și la scrâșnirile unui popor apăsat de lepra ce pozează în stăpân și domn.

Se va convinge de sigur, că cu actualii satrapi administrativi — generalmente cozi de topor jidănești nu mai merge... numai așa D-sa va putea fi reintegrat acolo unde i se hărăzise locul.

Gh. Pruteanu

In jugul Siomului

Un român ne trimite următoarele:

Am onoare a Vă comunica următorul caz: La 1 August a. c. am călătorit din București cu acceleratul dela ora 13.

Acest accelerat are un vagon pentru Arad, un vagon pentru Sighet celelalte sunt pentru srăinătate.

Trenul tixit. Pe culoare mai mulți călători ca în compartimente, cu toatecă în toate compartimentele în loc de 6 erau 8 persoane afară de unul singur, care era rezervat și în care în loc de 6 era numai o singură persoană cu 2 valize.

La încercările damelor și ofițerilor de pe culoar, cari voiau să între în acest compartiment cu un sămn de protestare disprețuitor arăta avizul de pe ușe și oprea intrarea.

Avizul era oficial cu următorul conținut:

„Nr. 201.

R e z e r v a t

pentru Rabinul Sion în vagonul de Sighetul Marmației un vagon mic cl. I.

C. F. R.

St. București St. Nord (stambilie lungă).

Semnarea indiscifrabilă“.

Nefiind un întreg vagon mic cl. I. s'a rezervat un compartiment mare pare pentru un Rabin pe acel tren, care numai câte un vagon are pentru călătorii în interesul țării.

Durere că în România Mare pe C. F. R. un rabin este în rang egal cu un ministru rezervându-se un vagon cl. I, iar ofițerii și funcționarii superiori cu soțiile lor abia pe culoare au loc de stat câte 6—10 ore.

Cu deosăbită stimă:

Un călător.

INFORMAȚIUNI

Înțelegere deplină în sânul L. A. N. C. Ședința Marei Consilii al L. A. N. C. ținută la Iași în zilele de 15—16 August a. c. a avut darul să confirme pe deplin spuselor noastre din numărul trecut al revistei. Orice deosebire firească de păreri s'ar naște vre-o dată în sânul L. A. N. C., nici unul dintre membrii ei, devotați cauzei naționaliste, nu va încerca să zdruncine temeliile organizației. Liga nu merge spre descompunere după cum afirmă unele ziare și unii indivizi nesatisfăcuți în ambițiile lor personale, ci dimpotrivă că s'a afirmat și acum ca și în totdeauna că o organizație pătrunsă nu numai de spiritul sacrificiului deplin ci și de o disciplină rară.

Comunicatul dat de Marele Consiliu și publicat în numărul de acum al revistei noastre, poate convinge pe oricine de lipsa de temei a calomniilor îndreptate împotriva L. A. N. C. Luptătorii cauzei naționale formează și azi un zid puternic în jurul măreței figuri a președintelui suprem, Dl prof. A. C. Cuza.

Ori-ee campanii dușmănoase, isvorâte din tendințe streine de idealul nostru vor amuți în fața adevărului.

L. A. N. C. întruchipează și pe mai departe speranțele Românilor întru înfăptuirea deplină a idealului național.

*

Guvernul Averescu lăudat de jidani. În revista *Jüdische Presszentrale Zürich* din 4 Iunie 1926, întâlnim laude la adresa Primului Ministru sub titlul „*Ministerpräsident General Averescu wil den Antisemitismus bekämpfen*“.

Pentru un bun Român nu se poate un certificat mai compromițător de cât lauda din gura Jidauului.

*

Biata Franță stăpânită de Jidani! Aflăm din „*Jüdische Presszentrale Zürich*“ din 30 Aprilie 1926 că înaltul comisar francez din Syria, *de Louvenel*, a interzis răspândirea în limba arabă a „*Protocoalelor Înțelepților Sionului*.“ Jidanii au un enorm interes ca lumină să nu răsară din aceasta carte, și guvernatorul Franței s'a supus pretenției jidovești!

*

Reclamă jidovească, cu tendința de a ne umili. Cu prilejul înmormântării Mitropolitului Vladimir de Repta, s'a făcut greșala de a trece convoiul funerar înaintea Sinagogii din Cernăuți, de a se opri acolo pentru ca Jidanii, prin glasul preotului lor să-și exprime recunoștința față de acela care, a știut să ocrotească chiar pe Jidani în timpul urgiei războiului mondial, care a bătuit cu deosebită furie în Bucovina. Mulțumirea datorită amintirii înaltului Prelat putea fi rostită, fără a se opri Ponveciul înaintea Sinagogii. Ceremonialul a fost însă orânduit astfel, pentru ca Jidovimea cu o fală de parveniți să poată trimbița în toată lumea, prin „*Jüdische Presszentrale Zürich*“ din 7 Maiu 1926 următorul titlu, din care rezultă intenția de a-și face reclamă și a ne micșora pe noi. Iată titlul: „*Der Sarn des Metropoliten vor den Stufen des Jüdischen tempels*“ („Coșciugul Mitropolitului înaintea treptelor templului judaic“) Ce zice S. S. Patriarhul Dr. Miron Cristea, față de această manifestare jidovească, că tendința-i umilitoare?

*

Studentii în drept: Ionel A. Mureșeanu, Ion I. Șerbu și învățătorul Al. Moja din Baia-Mare, dați în judecată de către Consiliul de Război al corpului 6 armată din Cluj, în baza art. 238 cod. pen. comun, combinat cu art. 17 și 14 din legea „Noilor infracțiuni“ datorită indicațiilor condamnabile al Poliției din Baia-Mare. Pa ziua de 2 Sept. au fost citați la Consiliul de Război, și ascultați ca inculpați de către comisarul regal: Maiorul Dumitrescu Teodor, studentii amintiți, și învățătorul Al. Moja.

Făcându-se instrucția, desbaterea urmează să se fixeze pe o dată ulterioară.

Cu aceasta dată au fost citați și

ascultați și jidanii inculpați în litigiu. Cazul: Dr. Valer Pop, vice-prezident al L. A. N. C. deputat, Dr. Valer Roman secr. general al L. A. N. C. însoțiți de studenții în drept: Ionel A. Mureșeanu și Ion I. Șerbu, plecați în propagandă electorală în vederea alegerilor din primăvară, în ziua de 4 Mai s'au oprit în treacă în Baia-Mare.

Aici s'a înregistrat o agresiune jidănească de o obrăznicie nemai pomenită, pe care însă din fericire, au plătit-o jidanii relativ destul de scump. Agresiunea s'a adresat direct Dlui Ionel A. Mureșeanu, de către cunoscutul bătăuși recidivist, și matador al jidanilor din Baia-Mare: Mozes Lazarovicu. Cu-toată musculatura puternică jidanul a incasat o păruială ce-și va aminti-o multă vreme, datorită apărării iscusite și la timp al colegului nostru Mureșeanu și al ajutorului dat de mulțimea revoltată, de îndrăzneala nemai pomenită al jidanului, de-a ataca din senin pe un student român, poate pentru faptul că era înbrăcat în costum național.

Este de neprețuit concursul Dl. înv. Moja, care deși mai în vârstă și cam bolnăvicios, fiind martor, „al agresiunii incalificative“ nu s'a putut reținea, fără să alerge în ajutorul studentului român, aplicând jidanului o lovitură de baston, decisivă.

— *Nu înțelegem gestul, poliției din Baia-Mare,* — căruia imediat i-s'a anunțat cazul, pentru-ca agresorii să fie pedepsiți — *ce a determinat-o să procedeze atât de neromânește și nedrept, înaintând actele la Consiliul de Război, relavând și studenții amintiți și pe învățătorul Moja ca inculpați, alături de jidanul agresiv,* — *Lazarovici, când membrii L. A. N. C. sunt cei ce au făcut însinuarea, și au cerut ca actele dresate momentan la fața locului să fie înaintate organelor competente, ca pe viitor să fim feriți de asemeni agresiuni.* Nu-și amintește oare dl Polițai de număroși intelectuali români din localitate, cari s'au prezentat în biroul D-sale, pentru a protesta în contra provocării jidănești cu o justificătoare indignare, cerându-i măsuri urgente. În ziua desbaterii, de-odată cu sentința pe care va aduce-o judecata dreaptă a „Consiliului de Războiu,“ achitând pe învățătorul Al. Moja, care din dragoste și sentiment de altruism, în mod legitim a sărit în ajutorul unui student român, precum și pe studenții cari n'au alt păcat, decât că au îndrăsnit de a se apăra în